

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
4 fl. po pošti.

Št. 8.

15. avgusta 1862.

XI. tečaj.

Pridiga za 13. pobinkošno nedeljo.

(Bolen je ves človeški rod; kako mu pomagati? Gov. J. Š.)

„In ko je šel (Jezus) v neko vas, mu je naprot prišlo deset gobovih mož, kateri so od dalječ stali, in so povzdignili glas, rekoč: „Jezus, učenik! usmili se nas!“
Luk. 17, 12. 13.

V v o d.

Nek cerkven učenik pravi, da imamo v gobovih v današnjem sv. evangeliju zavoljo številke „deset“ ves človeški rod si misliti, ker vse, kar nad desetimi gobovimi zagledamo, se da tudi na človeški rod obrniti. Ali mar ni res, da človeški rod tudi še dan današni za hudo boleznijo boleha, ki je vse stanovne prevzela, ravno kot goba truplo prevzame, in ljudje vedno zdihujejo po rešenju iz tega žalostnega stanja? Po vsem svetu se tožba razlega, glasneje kot kdaj: „Oh, slabi časi so; nadloga je velika, stiska nezmerna; — oh, kdaj bo pač boljše?“ — In ni tajiti, da je ta bolehavost nekako posebna, ter ne zadeva le duše, ampak tudi telo, in je tedaj zares nekaka očitna goba, ter s tim tudi tako kužna in strupena, da se le kar hitro dalje širi in se poprijemlje slehernega, ki pride le količkanj ž njo v dotiko.

Že se je mnogokrat popraševalo, od kod ta bolezen? Pravi odgovor na to je bil, da izvira ta zleg iz človeške spačenosti in spride. — Ali kadar so pozvedovali, kako bi se temu zlegu spet v okom prišlo, so po večem le po napčnih pripomočkih segali, ter z evangelskimi gobovimi scer zleg spoznali, pa ne ž njimi vred k pravemu zdravniku po pomoči hiteli.

Ta žalostna skušnja me je toraj nagnila, si nekako bolj ogledati to silno nadlogo današnjega veka, ter poiskati stude-

nec, iz katerega izvira, in poiskati pravega zdravila, ki jo ozdravlja; ker ljudje zelo tožijo nad slabimi časi, pa le ne vedo, kdo jih je naredil, in si ne prizadevajo, jih zboljševati po svoji moči.

Tadaj odgovorim dans na dvojno uprašanje :

1. Odkod izvirajo slabi časi? in
 2. kje je pomoč dobiti zoper nje? —
- Pripravite se!

Razlaga.

1. Kdor se le količkaj po svetu ogleduje, bo slišal od vseh strani ljudi tožiti nad slabimi časi. Ker pa ljudje le tolikanj tožujejo nad slabimi časi, si morajo časi vendar le zares hudi biti. — Če so pa časi hudi, uprašujem: Od kod to pride? kdo je tega kriv?

a) To pride vpervič iz nejevere. Od Boga smo se ločili, njegovo vero smo zapustili, ter jo za prazne posvetne reči zamenjali in prodali kakor Judež Jezusa. Kaj pa se iz tega izhaja, poslušajte :

Ljudstvo brez vere je kruh brez kvasa, nima nič pravega okusa in gre naglo pod zlo; drevo, po katerem se sok iz korenin ne razteka, bo vsahnilo in trohnelo; telo brez življenja bo hitro gniti začelo, ravno tako je z ljudstvom brez vere. In kako bi zamoglo drugače biti? Kjer je živa vera vgasnila, da je Jezus zares božji Sin, ki je z svojo smertjo svet odrešil; ondí je tudi vgasnila v človeškem sercu vsa hvaležnost, vsa ljubezen do Zveličarja! — Kjer Kristusove besede: „Kdor hoče za menoj priti, naj zatajuje samega sebe, in naj zadene svoj križ“ nič več ne veljajo; ondí tudi ni misliti na zmernost in treznost, še manj pa na mertvenje in zatajevanje samega sebe! — Kjer ljudje nič več ne verjejo, da so zveličani tisti, „ki so čistega serca, ker bodo Boga gledali“; ondí je tudi sv. čistost ljudi zapustila, in se je k angelom povernila! — Kjer ljudje nočejo več poslušati nebeškega glasu: „Karkoli bote storili naj manjšemu svojih bratov v mojem imenu, ste meni storili“; ondí tudi ni umov za radodarnost in usmiljenje do ubogih, ne umov za prijazno pomoč v hudi sili, ampak k

večemu kako neprijazno, ter prisiljeno dajanje v vbožno zalogo!

— Kjer se ljudje posmehujejo Jezusovi besedi: „Kdor vas posluša, mene posluša“, in „kdor cerkve ne posluša, ga imej za nevernika“; ondi nič drugega ne boš našel, ko zaničevanje in zasramovanje svete cerkve in njenih zapoved, in nobenega posta in nobene molitve, ampak le prazni zgovor: „Kar skoz usta noter gre, človeka ne omadežuje“. — Kjer je živa vera na poplačevanje dobrih in strahovanje hudih del odmerla; ondi se bo vsaka hudobija v zavetje jemala, vsaka pregreha zagovarjala, in vsakemu zločinstvu bo cesta nadelana in naravnana! — In zdaj mi povejte, ali taki časi, o katerih ni ne ljubezni do Jezusa, ne zmernosti, ne čistosti, ne radodarnosti, ne spoštovanja do sv. cerkve, ne strahu pred grehom — ali taki časi niso zares hudi časi? Vidite to so nejevere žalostni nasledki, in ker smo se mi od Boga odvernili, se je tudi Bog od nas odvernil, ter nas sovražnikom v roke izročil. Zatorej beremo v sv. pismu: „Gorje mu, kdor zapusti pravi pot; gorje zaničevavcu, ali ne bo tudi njega zaničevanje zadevalo?“

Da, prav taki smo, kot Izraelci v puščavi, ki so vedno hrepeneli po Egiptovskem mesu. In tadaj je splošna požljivost mesa (samopašnost) drugi vzrok hudih časov.

b) Le pogledjte ga, poželjivega sveta, ki drugega ne želi, kakor kar se poželjivemu mesu prileže! In koliko rok se nepomudno giblje in se trudi, koliko mašin noč in dan se suče in se verti le v edini namen človeškemu nenasitljivemu poželjenju zadostovati. Tam po širokem morju hiti parnik urno ko ptica po nezmernih vodah, tu spet hlapec derči po železnicah naglo kot veter, da bi tim hitreje donašal ljudem za dragi dnar blaga, kakoršnega naši dedje niso poznali, in so vendar srečniši živeli kot mi. In dasiravno se zdeluje po novih znajdbah toliko novega blaga, privažava iz poprej neznanih krajev toliko tuje robe v naše kraje, poželjivemu človeku že tudi vse to več ne zadostuje, ker ne le bogatin, ampak tudi siromak že steguje po tem svojo roko in hoče svoj del imeti, ali kakor pravimo, dobro živeti. — O ljuba priprostost nekdanjih časov, kam si prišla? O kako lepo in prijetno je bilo, dokler je družina še vsa skupej prijazno za mizo sedela,

in se posli niso od gospodarjev ločili, ter s slabejo hrano živili. O srečni časi, dokler so še v terdni domači obleki hodili, in tuje tanjčice niso poznali; so o delavnikih pridno skupaj delali, o nedeljah kako nedolžno veselje doma vživali, ter po pivnicah in plesiščih veselja niso iskali, in če so se tudi tu in tam klerikrat, kar je pa le malokrat bilo, zunaj doma na kakem poštenem kratkočasu znašli, niso ondi svoje obleke skazovali, s svojim bogastvom bahali, in se na take kratkočase nikoli niso podali, prejden bi bili na tihem kakemu siromaku solzno oko obrisali, kaki vbogi družini tiho veselje naredili. — Od te lepe mile priprostosti skor že ni znamnja več, ker ljudje sploh že le za posvetnim veseljem tekajo, posvetnih kratkočasov iščejo, in je zapeljivost in poželjivost večja ko kdaj.

Toraj pa tudi ni čuda, da pri toliki zapravljivosti revščina le raste od dne do dne! In ni čuda, da razvajeni ljudje iščejo po vsakem potu svojemu poželenju vstreči, in ker to po poštemem potu vselej ne gre, si iščejo po nepoštemem pomagati, da bi svoje siromaštvo vsaj za en čas pozabili. Od tod pride goljufija pri kupcijah; od tod pride, da otroci starše, posli svoje gospodarje goljufajo, sosed soseda preslepi in prevari. Od tod pride nasprotna nezaupnost! To je scer žalostno, pa resnično. Toda poželenje človeka le še dalje žene, žene po napčni prostosti in razuzdanosti, brezpostavnosti in nevgnanosti.

In kako bi zamoglo drugač biti? Vsak namreč želi posvetnega blaga in dobrega življenja, potem takem si morajo, hočeš ali nočeš, s svojimi mislimi in svojimi nadami priti navskriž, in bi rad eden drugega iz posestva spodrinil, in srečo sebi naklonil, ki jo uni ima. Zatoraj eden drugemu zaviduje časno blago in srečo in čast; zato noče nobeden več posel, ampak vsak hoče le gospod biti; — zato tolikokrat slišimo: „Kaj porajtam nanj?“ dasiravno vsi dobro vedo, da bi mogel nanj porajtati. Zato se poredni otroci nad starše, katerih strahovanju bi se radi odtegnili, zadirajo in pravijo: „sem sam svoj, sam dobro vem, kaj imam storiti“; zato hočejo posli vse več vedeti, kot gospodarji; zato se malopridni podložni iščejo z zvijačami svoji gosposki odtegniti, ali se jim gledajo clo vstavljalati. — Ker je pa taka, se ve, da mora sebičnost in samopridnost do verha prikipeti, priljudnost in postrežljivost

pa se zgubljevati bolj in bolj, in da si ne bo lahko kdo več komu kaj pomagal, od kterega nič ne pričakuje, in se bo le sebičnega pravila deržal: „Kaj mi je za druge, da le jaz imam, da le jaz ne terpim!“

Morda pa ni vse tako hudo, kakor sem vam zdaj popisoval? Želel bi, da bi ne bilo! In morda res v tem ali unem kraju še ni taka sila. V sploh pa je le vendar preresnično, kar sem vam pravil. Porok tega mi je vsakdanja tožba ljudi nad slabimi časi. In ker smo zdaj uzrok te nadloge zvedli, do studenca te bolezní prišli, ter našli, da v našem lastnem spridenem sercu tiči, poiščimo zdaj še tudi zdravila in pomoči zoper to strupeno bolezen.

2. So ljudje, ki le radi nekdanje čase v sploh grajajo. Tudi jaz vsega ne morem in ne smem poterčiti, kar se je nekdanj godilo. Ali v marsikterih rečeh so bili vse boljši od današnjih časov, tako, da bi jih v primeri z današnjim spridenim vekom smeli po pravici zlate čase imenovati. In če bi nam tega zgodbe ne dokazovale, kamni bi nam spričevanje dajali, koliko lepih del je bilo takrat zgotovljenih v blagor in srečo vbogih terpincov na zemlji. Cerkev je naprej hodila, in močniki zemlje so hodili veseli za njo. Porok tega so nam obilni samostani in druge hiše postavljene in napravljene revnemu na duši in telesu bolehavemu človeštvu v pomoč. In ker so bile vse te lepe naprave s sv. vero v tesni zvezi, tudi tožba ni bila nad slabimi časi.

Ne moremo tajiti, da se tudi dandanašni veliko zgodi v bolšanje vesolne nadloge, kar nam bolnišnice, odgojivnice, šole in druge enake naprave obilno dokazujejo, in se prepričujemo, da ljudje še niso popolnoma vseh umov zgubili za usmiljenje in željo, osrečevati terpijočega bližnjega.

a) Toda, eno, in to poglavitno reč so pri tem prezerli: — z Bogom niso začeli. Zamudili so, ljudstvo poprej k sveti veri vračevati, in dokler tega ni, tudi vse te naprave nič pravega vspaha imele ne bodo. Prava in popolna povernitev k Bogu je tadaj prvi in poglavitni pripomoček zoper hude slabe čase. Dokler clovek do prepiranja ne pride, da le Bog sam zamore njegovo bolezen ozdraviti, njegovo nadlogo polajšati, — dokler le pri ljudeh ali pri družih rečeh (ter posvetnem veselju, bo-

gastvu itd.) pomoči išče; dokler se ne dvigne in k Bogu ne poverne, — toliko časa ne bo ozdravel, toliko časa njegova tožba ne bo potihnila.

Še le ko so bili deseti gobovi od vseh ljudi zapuščeni, ter pregnani zmed družbe ljudi v puščavo, in so se bili prepričali, da pri ljudeh za nje ni več pomoči, so k Jezusu prišli, ter ga prosili rekoč: „Jezus, učenik! usmili se nas!“ — ravno kakor bi bili hotli reči: „Le pri tebi samo je pomoč, le ti samo zamoreš ozdraviti našo bolezen!“ — In zgubljenemu sinu so se še le tadaj oči odperle, kadar je bil že ves v revščino in stisko prišel, in se že nobeden zanj več zmenil ni, in se mu je hujše godilo, kot živali, ktero je pasel; in tadaj še le se je k očetu povernul, ktereга je bil tako nehvaležno pozabil, dasiravno mu je le on sam pomagati znal in zamogel.

In kako se smemo mi zanašati, kristjani! da nam bo solnce boljših časov posijalo, ako se k Bogu ne povernemo, ter iz serca verni ne postanemo? — Ako se hočemo pa zares k Bogu poverniti, moramo vse iz poti potrebiti, kar nam k Bogu brani.

a) K Bogu pa nam branijo vsi malopridni tovarši, goljufni zapeljivci, kateri sv. vero zasmehujejo, Boga in božje reči zaničujejo. Takih goljufnih prerokov ogibati se je sveta dolžnost vsakterega človeka. Bolj ko te vabijo in sklicujejo, manj jim zaupaj. Njih govorjenje je meč, njih prilizovanje strup. In med tem, ko te s prihuljeno besedo in hinavskim prilizovanjem gledajo v rahlo spanje zazibati, ti iz serca kri spusté, ter sv. vero in dušni mir. — Sosebno pa glejte vi, starši in naprejpostavljeni, da vaši otroci in podložni ne zaidejo takim zapeljivcom v pest. Pazni bodite, kdo k vam v hišo hodi, in kam vaši otroci in posli zahajajo. Strašna rajtenga vas čaka, ako zapeljivim ljudem podobnim gadom in modrosom vrat ne zapirate, ali pa svoje otroke med dereče volkove ter slabe tovarše spustite. In še clo hujši od gadov in volkov so taki ljudje. Gad, in če tudi še tako strupen, volk, in če tudi še tako dereč, rani le telo, zapeljivost pa tudi dušo, ter obedvoje, dušo in telo v pogubljenje zavleče. — Kdor pa je tako nesrečen bil, in je takim derečim volkovom v ovčjih oblačilih

že v kremplje prišel, naj nikar ne odlaša, se jim s silo iztergati iz mreže, v katero so ga zavozlali, ter nepomudno hiteti v božje šotorišče (zavetje).

b) Kadar po dosihmal dojdemo, si prizadevajmo, zvesto služiti svojemu Bogu, da očitane: „To ljudstvo me le z ustmi časti; njegovo serce pa je dalječ od mene“, tudi nam ne bo veljalo. Nikar na obeh ramah vode ne nosimo, dans Bogu, jutro svetu, in ne hodimo dans k božji službi, jutro na plešišče, zjutraj k spovedi, zvečer k pijančevanju; ker „kdor ni z menoj, je zoper mene; in kdor z menoj ne pobira, raztresa!“ pravi Kristus.

c) Da to pa tem ložej storimo, se odpovemo vsi poželjivi sladnosti, ter se vadimo priprostega, z malim zadovoljnega življenja. Poglejte, kristjani, kdor več za se potratí, kakor si pridobi, ni z malim zadovoljen, ampak je zapravljevec, — kdor pa ve manj porabiti, kakor si pošteno pridobi, je previden in varčen: In ni ga drugega pripomočka, preobilni revščini, ktera nam je že pred durmi, v okom priti, kakor zatajevanje samega sebe, po katerem vsakteri svoje potrebščine zmanjšuje. Po čemu tolikanj potreb, ktere človeka gotovo ne naredé ne veselejšega, ne srečnišega? Ali mar ni res, da je človek tem zadovoljniji, ker ne pozna drugih potreb, razun navadnih natornih. Pač srečen človek, ki priprosto živi z malim zadovoljen! Ne bo si želel tujega bogastva, ne bo drugim zavidal, ne bo iskal po napčnih potih svojim potrebam zadostovati; vedno toliko ima, kolikor potrebuje; in še clo ostajalo mu bo, da bo imel svojim revnim bratom s čim pomagati, ter zamogel tako vesolno nadlogo zmanjševati.

In (to ravno je, kristjani! kar bi vam rad prav posebno na serce navezal! Ako hočemo, da bo tožbe nad slabimi časi vsaj enkrat konec, — začnimo za boljše čase skerbeti s tim, naj poprej sami sebe zatajujemo, ter si tu in tam kaj pritergujemo, s tim pa, kar si (po takem potu) privarjamo, potrebnim revežem na pomoč prihitimo, in jim glad vtolažimo. Veste, da nam milošna nebesa odpira, ter Boga tako rekoč prisili, da se z milim očesom ozira na zemljo.

S k l e p.

Obljubim, da bo gotovo boljši, ako verni in priprosti postanemo, in z malim zadovoljni. Potihnili bo po tem tožba nad slabimi časi. Lepo v miru bomo potem prebivali v svojih hišah, v miru najboljših dneh, kadar so pod tersjem in figovim drevjem v senci počivali.

To pa nam dodeli Gospod, h kateremu se vsi iz serca povernimo in njegovi blagoslov počivaj vedno nad nami, Amen.

Pridiga v praznik sladkega imena Marijnega.

(Od pomena, ki ga ima, in od dolžnost, ki nam jih naklada kerstno imé; gov. M. T.)

„Devici je bilo ime Marija.“ Luk. 1, 27.

V v o d.

Naš obstanek na zemlji ni za vselej; zakaj sleherni dan, ki ga doživimo, in nas vedno bližej groba in večnosti pomika, nam pri solnčnem zahodu spričuje besede sv. Jakoba, da je, kakor dim, naše življenje, ki se le nekoliko časa vidi, potem pa se razgubi. Zato so želje častilakomnih že od nekdaj na to merile, da bi, ker njih več ne bo, vsaj njih imena slovele od roda do roda. Tako so si že Noetovi mlajši v Senaarski deželi domišljevali in se nagovarjali, rekoč: „Pridite, pojdimo in naredimo zidanje, ki se bo nebes dotikalo s svojim verhom in bo slavilo naše imé.“ (I. Moz. 11, 4.) Iz enacega častilakomnega namena so Egiptovski kralji z neizrekljivo potrato zidali čudovpolne stavbe za svoje pokopališča, ki so jih piramide imenovali, da bi se po njih ohranil njihov spomin poznejšim stoletjem. Bili so celo častilakomneži, ki so v hudo-bijah in bledarijah iskali neumerljivosti svojega imena. Tako je nek Herostrat zal tempelj v Efezu zažgal in ga do tal vpe-

pelil, zgoli iz tega namena, da bi ga zgodovina imenovala podiravca tega krasnega zidanja. Iz ravno tega namena je napravil nekdo veliko germado, jo zažgal in na to vanjo skočil. Tako so hotli nekteri tako, nekteri spet drugače pozabljivosti oteti in neumerljive storiti svoje imena.

Ali naj si svet, kakor vé in zna, prizadeva, da bi v večnem spominu živele imena njegovih pervakov, vendar bo vsa ta slava enkrat minila, in pozabljene bodo za vselej njih na svetu še tako slavne imena, ako ne bodo zapisane v bukvah življenja, ker te bukve so edine, ki bodo skozi vseh časov čase branile imena pravičnih in njih zaslužljive dela. Pervo ime, ki je v teh bukvah zapisano z zlatimi čerkami Božje roke, je od vseh ljudstev in jezikov hvaljeno, vsemogočno ime Jezus, v katerem se pripogujejo kolena vseh, v nebesih, na zemlji in pod zemljo. Drugo pa je mogočno in češčeno ime naše preljubeznjive matere Marije, ktere najslajšega imena praznik mi, njeni otroci, danes z veseljem obhajamo. Za njim sledé imena angeljskih in nadangeljskih verst, imena očakov, prerokov in aposteljnov, imena marternikov, spoznovavcov, devic in vseh drugih izvoljenih trum; v teh bukvah življenja je shranjen prostor tudi za naše imena. — Uprašam pa: Kaj naj storimo, da ta za nas odločeni prostor prazen ne ostane, ali ga kdo drug vredniši memo nas ne izpolni? Po mojih mislih je poseben pripomoček, če se večkrat spominjamo na svoje kerstno ime, si njegov pomen k sercu jemljemo, in svoje življenje po zgledu svojega kerstnega varha ali patrona vpravljamo. Tedaj mislim, da bo Marii, naši materi, všeč in dopadljiva naša sedanja pobožnost, ako vam bom od pomena, ki ga ima, in od dolžnost, ki nam jih naklada kerstno ime, na dalje govoril.

Vse v imenu Jezusovem in Marijnem, ter v prid in zvečicanje našim dušam!

R a z l a g a.

Že kmali z začetka kerščanstva so se kerščencom pri sv. kerstu imena svetnikov dajale. Poglavitni namen tega je bil, kakor je še zdaj, da ima kerščenec nad svojim kerstnim pa-

tronom posebnega priprošnika in srednika pri Bogu, in da ga njegov zgled k enakim čednostim napeljuje. Kakor se namreč kakošen vbog delavec, ali celo berač sramuje, če ga kdo za visokega gospoda časti, vedoč, da tega ni vreden; tako tudi sv. cerkev misli, da bi se morali njeni otroci sramovati, če bi imena svetnikov imeli, pa bi se njihovo vedenje z vedenjem svetnikov ne vjemalo. Kolikorkrat toraj svoje kerstno ime slišimo, ga beremo, ali pišemo, tolikrat slišimo opominovanje, da naj pobožno življenje svojega patrona posnemamo. In kolikor lepše je imé, ki ga je kdo prejel, toliko večja je sramota in kazen zanj, kdor to lepoto svojega imena z nespodobnim življenjem ogerdí. Kako težko bodo toraj taki pred Bogom obstali, ki nosijo ime ktereга za Božjo čast vnetih apostelnov, ali imé za vero umerlega spricevavca, ali spokornega spoznavca, ali imé sramožljive, čiste device, ki pa nad sebe nimajo ne trohice apostolske gorečnosti, ne picice mučenske stanovitnosti, ne spokornosti spoznovavske, ne čistosti deviške!

Ajdje celo so od teh, ki so imena velicij junakov ali slavnih mož imeli, junaških in slavnih del pričakovali. Tako, ko je bil mogočni kralj Macedonski, Aleksander, mesto Tir oblegal, in je med družimi svojimi verlimi vojščaki vidil nekega lenuha in znermerneža, ga vpraša, kako mu je ime. Ko mu vojščak odgovori, da je Aleksander, mu kralj z nejevoljo reče: „Priatelj, ali odloži to ime, ali pa doprinašaj dela, ki bodo vredne tega imena, ki ga nosiš.“ Kralj je s tem hotel reči: Sram me je, da imaš moje ime, ker tega ne delaš, česar tvoje ime od tebe zahteva; zato se ali s svojimi deli vrednega skazuj tega imena, ali pa se nehaj Aleksander imenovati.“

Vse drugače memo tega vojščaka je ravnal nek Bonifaci, ktereга sv. Peter Damianski v svojih pismih z veliko pohvalo omenja. Še mladeneč je začel sam pri sebi resnobno premišljevali, kaj njegovo ime pomenja, in kako je tisti živel, po katerem je on to ime dobil, ter si je v svojo sveto dolžnost štel, po stopinjah svojega kerstnega patrona hoditi in njegove čednosti posnemati. Zvedivši, da je sv. Bonifaci martnik umerl, in da ni le vsega svojega premoženja, ampak tudi kri in življenje za Božjo čast in v spricevanje sv. vere daroval, si reče: „Čemu mi je prazen glas tako zalega imena?

Bog in moj patron mi bodita priči, da hočem še jez Bonifaci biti, ali se pa ne Bonifaci imenovati.“ In pri tem sklepu je tudi ostal. Čez malo časa da svetu slovo, stopi v nek samostansk red, in ko se dosti uterjenega čuti, gre nevernikom Kristusovo evangelje oznanovat, in res po zgledu svojega patrona na Rusovskem krono marterstva doseže. Enako bi imeli kristjani svoje kerstne patrone posnemati, ker to je namen sv. katoliške cerkve, ko nas pri prerojenju v vodi in sv. Duhu na ime enega, ali še več svojih zveličanih otrok kersti. Ti naj bi nam bili naši vodniki, naši varhi, naši zgledje na tako zmedenem in ovinkastem poti proti nebesom.

Vem pa, da ni vsakemu mogoče, v tem stanu, v katerega ga je Božja previdnost odmenila, svojega kerstnega patrona v vsem in popolnoma posnemati. Ne vsak, ki je na ime kakošnega marternika kerščen, naj bi tudi po kroni marterstva hrepenel. Ne vsak, ki ima ime kakošnega apostelna, naj bi bil oznanovavec sv. evangelija; temuč treba je le, da si vsak, kolikor mu dolžnosti njegovega stanu največ pripuščajo, čednosti svojega kerstnega patrona prilastí. Tako, na priliko, je nekterim zmed vas ime: Janez, ali Peter, ali Andrej, ali Štefan, ali Mihael, ali Alojzi, i. t. d. Zares lepe imena, ker so imena velikih svetnikov in prijatlov Božjih! Imé Janez te spominja, da je bil on tisti ljubček Jezusov, ki ga je zavoljo njegove nedolžnosti in zavoljo njegovega devištva Kristus nad vsemi aposteljni najbolj ljubil. Sv. Peter je bil najgorečniši v veri, njegov najzvestejši in mu najbolj vdani učenec, pa tudi najstanovitniši zmed vseh v nadlogah. Ime Andrej te spominja na tisto veselje, ki ga je občutil ta apostel zagledavši svoj križ. „Bodi mi pozdravljen, pravi, ti dragi križ, po katerem sem že dolgo hrepenel, in ki je zdaj pripravljen željam mojega serca. O sprimi učenca tistega, ki je na tebi visel!“ — Tvoje imé „Štefan“ te spominja na tisto blago serce tega diakona, ki jeze in sovraštva ni poznalo, in ki je po zgledu svojega mojstra za svoje kamnovavce in ubijavce molilo. Tvoje ime „Mihael“ ti kaže tistega gorečega zmed nadangelov, ki se je za božjo čast zoper napuhnjenega luciferja vojskoval, in ga premagal. Ime „Alojzi“ te spominja tistega angela v človeškem mesu, ki v najmanjšo nečisto misel

ni nikoli dovolil, da Španske kraljice, dasiravno je bil več let njeni strežaj na kraljevem dvoru, še celo po obrazu ni poznal.

Teh in drugih svetnikov imena so vam bile dane pri sv. kerstu in sicer zato, da bi bile njih dela močni nagibi in nagoni k nasledovanju njih kerščanskih čednost. Uprašam: So vam pa tudi bile to v resnici? Se li strinja vaše življenje s temi tako lepimi imeni? Janez se v vašem jeziku toliko pravi, kot: Bogoljub. Ti nasprot si to ljubeznjivost Božjo celo s smertnimi grehi že zdavnej zapravlil, in tako postal otrok nje-gove jeze. Peter pomenja: nepremakljivo skalo. Ti pa si v svojih sklepih omahljiv, kakor od vetra sem ter tje zaganjani terst, da stokrat in stokrat svoje obljube prelomiš. Andrej se toliko hoče reči, kakor: serčni, ali močnodušni. Ti pa si ves boječ in obupljiv; vsaka skušnjava te podere, vsaka nadloga pobije, vsacega križa se bojiš. Štefan se pravi po naše: krona ali venec, ktere ni le z marterstvom dosegel, ampak si jo še zlasti, kakor z demanti, olepšal z ljubeznijo do sovražnikov in z molitvijo zanje. Ti nasprot ne moreš nobene žale besedice prenesti, še tako majhine krivice ne poterpeti, najmanjšega razžaljenja ne odpustiti. Mihael pomenja: „Kdo, kakor Bog?“ Ali se pa tudi ti zoper svoj napuh in svojo prevzetnost tako nadušeno vojskuješ, kakor se je on zoper luciferja? Ti mar ni lastna hvala najrajše na jeziku, in ali ti ne diši najbolj kadilo tvojega povzdigovanja? Ali ti ni prejema časti sladčica, poniževanje pa žele za tvoje serce? — In tebi, ki si Alojzijevo ime prejel, ali ti pride na misel, da bi pred vsem drugim za svojo nedolžnost skerbela, se nesramnega govorjenja, pregrešnih drušinj in zapeljivcov skerbno ogibal; ali, če si se po nesreči v pregrešne zaveze zapletel, jih razdjala, in zaderge satanove raz-tergal? — Potem takem, čemu nam je lupina brez jedra? ali: čemu nam je samo ime, če pa del nimamo pokazati? Ali nam ne zalega v sramoto in očitane pred Bogom in njegovimi svetniki?

Ravno tako vé, kerščanske žene in dekleta! nosite velike pomenljive imena svetnic. Eni morebiti je ime Katarina, drugi Neža, tretji Marija i. t. n. Zgoli imena, ki so, kakor svetle zvezde, ki s svetlobo svojih čednost razsvetlujejo obnebe

kerščanstva. Ali pa hodite tudi po njihovih stopinjah? Sv. Katarina je bila devica, ki je že od mladih let Gospodu zaobljubila vedno devištvo. Vendar, ko bi bila poznejše hotla to dragocenost oddati, povzdignjena bi bila na cesarski sedež, ker cesar Maksimin sam jo je hotel v zakon. Toda neprecenljivi biser devištva jej je bil več, kakor cesaričina zlata krona in vsi posvetni zakladi. Toraj, kerščanska duša, ki imaš njeno ime, ali so tvoje misli, ali je tvoje djanje kaj podobno tvoji patroni? O koliko veselje zanjo, če si tudi ti pripravljena, rajše sleherno čast zavreči, in ob vse priti, kakor dragocenjeno nedolžnost zapraviti! Ali, če se daš od vsacega priliznjenca zmotiti, za vsacim darilcom se nanj navezati, na vsako sladko besedo ali obljubo se ga še bolj okleniti, in mu na zadnje, kakor Ezav pravice pervorojenstva, svojo čistost za najnevednišo stvar prodaš; — o kako se te mora vendar sramovati, ker toliko nečast delaš njenemu zalemu imenu!

Druga imenovanih svetnic, sv. Neža je bila v 13. letu že marternica, pa že v teh mladenških letih se je kazala nad njo občudovanja vredna stanovitnost. Celo rabeljni so se poprej utrudili, jo terpinčiti, kakor ona terpinčenje prenašati. Sicer pa je bila sv. Neža, česar že njeno ime pové, krotka, kakor jagnje. Molila je za nje, ki so jo martrali, in hudo je z dobrim povračevala. O da bi bile pač vse, ki so njenega imena, enake hvale vredne! Naj bi tudi one dar sv. vere bolj cenile, kot vso posvetno srečo, in jej zveste ostale do konca! Naj bi tudi one bile krotke in pohlevne, prizanesljive in poterpežljive, kot nedolžne jagnjeta! Kjer pa tega ni, da jim namreč za spričevanje sv. vere ni nič mar, da se lepega vedenja sramujejo, so v zopernostih nepoterpežljive, v najmanjših nejevoljah togotne in jezične; — o kako zelo onečasté to lepo ime!

Ako mora pa življenje slehernega kristjana življenju svojega kerstnega patrona v posnemanju njegovih čednost podobno biti, bi po mojih mislih življenje tistih imelo biti najpobožniše, ki nosijo najlepše zmed vseh imen, ime Marijno, ker tega imena, pravi sv. Bernard, si še angel Gabriel pri oznanovanju iz spoštovanja ni upal izreči. Rekel je: „Bodi češčena, gnade polna, Gospod je s tebo!“ — toda ime Marija je zamolčal. In sv. Jedert iz nekega razodenja spričuje, da, kolikorkrat se

v nebesih Marijno ime spregovori, jej vsi angeli in svetniki svoje spoštovanje skazujejo, in s tem se vjemajo besede učnega Jordana, ki pravi: „Tebi, o Marija, je presveta Trojica toliko ime dala, da se v njem pripogujejo kolena vseh, v nebesih, na zemlji in pod zemljo.

Za tega voljo je bilo pri nekterih ljudstvih Marijno ime v toliki časti, da, kakor v Jezusovem, tako tudi v njenem imenu niso smeli nobenega otroka kerstiti. Tako, ko se je, bil Poljski kralj, Vladislav IV., z Niversko cesaričino zaročil, se je z njo v ženitniskem pismu pogodil, da naj ime Marije, ki ga je doslej imela, odloži, in se Alojzija imenuje, ker ime Božje porodnice se ne spodobi za Poljsko kraljico. Ravno tako je Španski kralj, Alfonz VI., svoji nevesti, ki je pri sv. kerstu hotla Marija imenovana biti, rekel: „Ne spodobi se, da bi posvetna kraljica veličastno ime kraljice angelov nosila.“ — To zdaj sicer ni več v navadi; vendar pa se iz tega vidi, kako bi vse tiste, ki imajo Marijno ime, morale ozaljšane biti z njenimi čednostmi. Zakaj, kolikorkrat to ime slišimo, nam je precej tista na misel, od ktere je rečeno: „Kako lepa si prijateljica moja, kako lepa si, in madeža ni na tebi!“ Pred očmi nam je tista tiha, mirna, krotka, poterpežljiva, čista, ponižna, bogaboječa in vdana v voljo Božjo, ki je ogledalo vseh čednost, vse svetosti in pravičnosti. Če je toraj ktera, ki ima njeno ime, nepoterpežljiva, prepirljiva, opravljliva, prevzetna, gizdava in razujzdana, si pač sama pismo podpiše, da tega imena kratko in malo ni vredna, da mu je le v nečast in sramoto.

S k l e p.

V poprejšnjih stoletjih je bila na Francoskem navada, kdor se je zoper kralja pregrešil, da je kak kraljev služabnik prednj stopil, in ga pred smertjo vprašal: „Kako je ime temu hudobnežu?“ Na to je drug služabnik njegovo ime povedal. Po tem pa je spet prvi rekel: „Temu ni tako, zakaj tisti, ki je pri sv. kerstu to ime prejel, je bil nedolžen in zvest podložnik svojega kralja; ta pa je sovražnik in zaničevavec njegovega kraljevega veličanstva. Zato naj mu bo njegovo ime odvzeto,

preden je izdan rabeljnu v smert.“ — Kristjani! kaj bo sodnji dan z vsemi tistimi, ki svoje lepe kerstne imena z nekerščanskim življenjem omadeževajo? V dolini Jozafat pred Kristusovim sodnjim stolom vpričo angelov, ljudi in hudobnih duhov bodo vprašani? „Kako je ime temu in temu hudobnežu, ki je to in to ime pri sv. kerstu prejel?“ In — oh, gorje! ko bodo trume angelov, apostelnov, marternikov, spoznovavcov in devic obojega spola, ko bo Marija spričevala: Tega mojega imena ni vreden, vzemite mu ga, in pogrezne naj se v večno smert!

Da se to z nami ne bo zgodilo, naj bo življenje našega kerstnega patrona naš zgled; on bodi naš vodnik proti nebesom, kakor je zdaj naš priprošnik in pomočnik pri Bogu. Tako bodo tudi naše imena poleg imen Jezusa in Marije zapisane v bukvah življenja. Amen.

Pridiga za 15. pobinkošno nedeljo.

(Znamnja prave pokore; gov. M, T.)

„In merlič je sedel in jel govoriti. In ga je dal njegovi materi.“ Luk. 7, 15.

V v o d.

Mertvi Najmski mladenec po besedah nekega cerkvenega učenika (Beda) pomenja človeka, zavdanega s smertno rano svojih pregreh, v katerih ravno tako, kakor ta mladenec na mertvaškem odru spi. Pa, kakor mora mertvi, naj se mu verjame, da je resnično v življenje znovič obujen, gotove znamnja dati, tako mora grešnik, kedar od svoje dušne smerti vstane, gotove znamnja svojega spreobrnjenja pokazati. Ob času cesarja Neron je poskusil nek Simon, tisti, ki je hotel od apostelnov dar čudeže delati, za denar kupiti, mladenča iz cesarskega rodu v življenje obuditi in zdelo se je že vsem na videz, kakor da bi mladenec z glavo majal. Ali sv. Peter, ki je bil takrat tudi pričujoč, terja od njega gotovih znamenj njegovega življenja in pravi: „Če je obujen v življenje, naj

vstane, hodi in govori.“ Kar pa mertvi nikakor storiti ni mogel. Mladeneč pa, ktereга je Jezus po besedah današnjega sv. evangelija v življenje obudil, ima vse te znamenja nad sebo. Sklonil se je namreč na Kristusove besede na kviško, se usedel in jel govoriti. Tako smemo od grešnika le takrat prepričani biti, zdaj je mrtvaško posteljo svojih pregreh zapustil in k življenju gnade vstal, kadar ravno te znamaja nad njim vidimo, da so njegove misli in želje, da je vse njegovo djanje proti Bogu obrnjeno, od ktereга se je po svojih grehιh proč obrnil. In od teh znamenj pravega spokornika bom danes k vašemu podučenju nekoliko govoril, da bi po njih, kakor smo vsi grešniki, ravno tako vsi pravi spokorniki postali. — Poslušajte!

Razlaga.

K pravim spokornikom niso šteti tisti, ktere ljudje navadno za take imajo, ki mislijo, da le k spovedi gre. se svojih grehov obtoži, odvezo prejme in naloženo pokoro dostoji, so mu že stari grehi odpuščeni, če se prav v prihodnjic nič ne poboljša, ali se še celo poboljšati nič ne prizadeva si.

Zakrament sv. pokore že Tridentinsko zbirališče delaven kerst imenuje. Tedaj je

1. Znamnje pravega spokornika to, če iz postelje svojih pregreh vstane, svoje serce na kviško povzdigne in spozna svoj usmiljenja vredni, revni in nevarni stan, v kterem je dozday brezskerbno ležal in terdno spal. Egiptovski Jožef se je še le potlej dal svojim bratom spoznati, še le potlej jih je po bratovsko sprejel, ko je iz vsega njih govorjenja in djanja njih poboljšanje prevedil. Tako tudi Bog grešniku svoje gnade ne da, preden svojih pregreh ne spozna in njih ostudnosti in hudobije ne prevede. Sv. Ambrož, v pismu na neko grešnico pravi: „Pokora se dela, če si pred oči postaviš, od kakošne časti si odpadla in iz kterih bukev življenja je zbrisano tvoje ime, in če se še misliš verženo v vnanje teme, kjer bo jok v očeh in škripanje z zobmi. To terpljenje sama pri sebi pre-mišljevaš bodi ojstra sodnica svojih del.“ Zavoljo tega, sv. Gregor Nisenski pravi, je Bog Adamu pa Evi obleko iz kož

dal, da sta se pri njenem pogledu svojega greha spomnila in spoznala, da sta Božjo podobo nad sebo v zverinsko spremenila, in se zavolj tega spomina za gresnike pred Bogom imela. Da, pravi ta cerkveni učenik, že sama sta se hotla spomniti, da sta grešila, ker sta se s perjem tistega drevesa, od ktere ga sta prepovedani sad jedla, odela, da bi na svoj greh vedno mislila in pri Bogu spet milost dosegla. Zakaj grešnik, kedar gnjusobo občuti sam nad sebo, takrat Bogu dopasti začenja, in sleherni, pravi Kristus, kdor ljubi svojo dušo na tem svetu, jo bo zgubil, kdor pa sovraži svojo dušo, jo ohrani v večno življenje. — Ni pa še zadosti samo spoznanje, da smo grešniki, ampak potrebno je spoznanje posameznih hudobij. Sv. Krizostom pravi: „Če se mi svojih grehov ne spomnimo, jih Bog nikdar ne pozabi, če se jih pa mi spomnimo, jih pozabi Bog; maščujmo se sami nad sebo, sami sebe tožimo, tako bomo sodnika pomirili.“ Lep zgled takega spomina svojih grehov nam pripoveduje Pafnuci od neke grešnice, ki je 3 leta zaperta in iz ječe spuščena rekla: „Bog naj mi bo priča, da sem od tistihmal, kar sem sem prišla, kakor butarico vse svoje grehe pred očmi imela, in niso mi zginili spred oči, jokala sem nad njimi, kedar sem vanje pogledovala.“ In Pafnuci ji reče: „Ni ti Bog zavoljo tvojega pokorjenja odpustil, ampak zavolj tega, ker si jih v svojem sercu vedno premišljevala.“ — Ta spomin, to spoznanje grehov mora pa združeno biti s serčno žalostjo in sovraštvom, tako, da, kar je človek poprej hudega ljubil, zdaj sovraži, kakor so Judje v Masfatu ptuje bogove zaverгли, in v znamenje, da so jim ostudni, in da je kraj, kjer so stali, oskrunjen, pred obličjem Gospodovim vode izlili. Tako mora tudi grešnik vse svoje pregrehe zavreči, kakor so ti zaverгли molike, in v znamenje, da se mu greh studi, naj žalost njegovo serce napolni. — In kedar se boš tega zdravila za svoje dušne rane poslužil, boš dal znamenje pravega spokornika.

2. Kedar grešnik svoj nevarni stan spozna, si pred oči postavi velikost svoje hudobije, ter serčno žalost in sovraštvo nad njo občuti, je drugo znamenje njegovega spokorjenja, če se svojih grehov obtoži. Takrat, kedar začne sam sebe ponižno obtoževati, ga začne Bog po svoji milosti izgovarjati.

Zgled take obtožbe nam je David. Ko mu je prerok Natan hudobijo, katero je nad Urijem doprinesel, ko ga je ukazal v boju v prve verste postaviti, da je bil umorjen in je smel njegovo ženo za svojo vzeti, v priliki povedal, je zdihnil in rekel: „Grešil sem zoper Gospoda.“ Nič se ni izgovarjal, še manj svojo hudobijo tajil. Zato mu je kmalo potem prerok oznanil: „Odvzel je Gospod tvoj greh.“ In ko je ravno tu kralj iz prevzetnosti svoje ljudstvo ukazal prešteti, in jih je zavoljo tega 70 tavižent nagle smerti pomerlo, se je pokesal svoje prevzetnosti in je rekel: „Zeló sem se s tem delom pregrešil, pa prosim, Gospod, odvzemi hudobijo svojega hlapca.“ Ravno to je spoznal zgubljeni sin, ko je iz tujega pridši pred svojega očeta na kolena padel ter v solzah in skesanega serca spoznal: „Oče ! grešil sem zoper nebo in zoper Tebe.“ Taka ponižna obtožba je bila zadosti, očetovo serce omečiti in zašlega nehvaležnika spet za svojega sinu sprejeti. Zato tako ponižno obtožbo, ker toliko k odpuščenju grehov pripomore, sv. Krizostom naravnost odvezo pregrehe imenuje. Nasprot pa pravi: „Poseben pot pogubljenja je ta, kedar kdo brez vsega strahu samega sebe izgovarja. To navdihovanje je od peklen-ske hudobe, ki ve, da je obtožba odveza pregreh, zato mu svet daje, da poskriva svojo sramoto.“ — Kakor je tedaj izgovarjanje svojega greha pot v pogubljenje, tako je ponižna obtožba pot v zveličanje, in znamnje pravega spokorjenja. Svoj greh tajiti, izgovarjati, prikrivati, manjšati, ga bolj drugim, kakor sebi pripisovati pa je znamnje nespokornosti. — Tako sta Eva pa Kajn, mati in sin smertno grešila. Kajn je bil pogubljen, ker je prederzno prašal: „Kaj sem jaz varh in čuvaj svojega brata?“ Eva pa je pogubljenju odšla, ker je iz raja pregnana v težavah in nadlogah svoj greh spoznavala. Grešil je Savel, grešil David, pa Savel ni milosti dosegel, ker je svoj greh izgovarjal; dosegel jo je David, ki ga je spoznal; doseže jo grešnik, kolikorkrat se ponižno obtoži. Pri katerem pa te obtožbe ni, za tega je obtožba prihranjena peklenški hudobi na sodnji dan.

3. Tretje znamenje pravega spokornika je pot h Kristusu, kakor je bila Najmljanskega v življenje vzbujenega mladenca,

da ga je njegovi materi nazaj dal. — Na čim se pa spozna ta pot do Kristusa?

Znamnje tega pota so notranje, ktere sem ravno imenoval, pa tudi vnanje, ki se z vedenja in z radovoljno prevzetih spokorjenih del grešnika posnamejo. — Komur je v resnici na poboljšani ležeče, si po dokončani spravi z Bogom prizadeva, v njegovi prijaznosti ostati, zraven pa tudi nikdar ne pozabi, kakošno kazen je zavoljo greha zaslužil. To je: vse njegovo življenje je odslej življenje spokornika. Tako znamenje spokornega življenja vidimo nad kraljem Ahabom. Ko mu je bila smert oznanjena, je raztergal svoje oblačila in se v rasovnik oblekel, se postil in sprehajal s priklonjeno glavo. Kmalu potem Bog kakor potolažen Eliju reče: „Nisi vidil Ahaba ponižanega pred menoj, ker se je pa ponižal zavoljo mene, ne bo prišlo hudo v njegovih dneh.“ Ravno tako znamenje spokornosti so nam Ninivljanje, ki so na Jonovo pridigo svoje glave s pepelom potresli, se postili sami in njih živina; in zavoljo tega je Bog mestu in vsem prebivavcom prizanesel.

Pot do Kristusa se tudi v sramožljivosti razodeva. Kaže namreč nevrednost grešnika, da bi proti Bogu in proti nebu svoje oči obrnil. Nasprot pa tisti, kdor sramote zavolj greha ne občuti, pokaže, da ne le greha ne spozna, ampak ga tudi zapustiti njegova volja ni; kakor govori Jeremija: „Tvoje čelo je postalo čelo prešestnice, nisi se hotel sramovati.“ In sv. Gregori pravi: „To je nepoboljšanja naj očitniše znamenje, če za grehom sramožljivost ne sledi.“

Zaznamovan je pot do Kristusa tudi s solzami. Solze so sicer velikrat goljufive in ni vsakemu na njegov jok naravnost verjeti. Toda solze, kedar zares iz serca pridejo, tudi v serce sežejo. Znamnja so potlej ljubezni do Boga, ki milujejo in tolažijo naše razžaljenje. Kakor iz več ali manj kervi spoznamo velikost svojih ran, tako iz prelivanja solz spoznamo več ali manjšo ljubezen do Boga, ker solze so tako rekoč kervavi potoki naše duše. Take zglede ljubezni in spokornosti so nam dali: David, ki zdihuje: „Vso noč močim s solzami svoje ležišče“, Peter in Magdalena, katerih solze so zbrisale velikost nju hudobije. Zato pravi sv. Ambrož: Solze operejo

pregreho, ki se jo glas sramuje spoznati. Solze odpuščenja ne tirjajo, pa ga zaslužijo.

S k l e p.

So poslednjič še druge težavnosti za pokore volje prevzete, ki nas h Kristusu peljajo, nas ž njim združijo in so znamenja našega pravega spokorjenja, bodi si ta ali una reč, ki jo v duhu pokore prenesemo. Ako te tare bolezen, te Bog z revščino, s pomanjkanjem in z drugimi nadlogami obišče, pa obiskanje Božje z voljo prenašaš in Boga le še več in več terpeti prosiš, da bi ti le unkraj prizanesel; če šibe, ki ti jih pošilja z veseljem poljubuješ in objemaš, hodiš po potu za Kristusom, ter za njim dojdeš po terpljenji v nebeško čast, obujen v večno življenje. Amen.

Pridiga za 16. pobinkošno nedeljo.

(Kmetovavci večkrat za živino bolj skerbé, ko za družino; gov, J. Š.)

„Komu zmed vas bo osel ali vol v kapnico padel, in ga ne bo izvlekel precej sabotni dan.“ Luk. 14, 5.

V v o d.

Že pred to prigodbo, ki nam jo današno sveto evangelije pripoveduje, so farizeji Jezusu marsikterikrat očitovali in ga grajali, da o sabotah bolnike ozdravlja; o neki priložnosti so bili že clo poskušali, ga zavoljo tega umoriti. (Mark. 3, Luk. 6.) Prišel je v hišo nekega višega farizeja, v katero se je bilo tudi že več družih farizejev zbralo, ki so nanj gledali. In tadaj jih upraša: Ali se sme v saboto ozdravljevati? Oni pa so molčali. In Jezus je bolnika prijel, ozdravil in spustil. Potem pa jim je tako-le govoril: „Komu zmed vas bo osel ali vol v kapnico padel, in ga ne bo izvlekel precej sabotni dan?“ In mu niso mogli na to odgovoriti. Vsak namreč je lahko spoznal, kako nespametna in napčna je misel, da bi

pripuščeno bilo, sabotni dan kako živinče nevarnosti oteti, in da bi nasprot pregrešno bilo, bolnika ozdravljati. Prisiljeni so bili, vsi svoji hudobiji vkljub spoznati, da je človek imenitniše od živine.

Vi, ljubi poslušavci, vem, da vsi dobro spoznate, da je človek več vreden od živine? Ali pa morda menite, da to resnico vsi kmetovavci sploh spoznajo? O, kaj še! So kmetje, ki bolj za živino skerbé, ko za bližnjega! Ali menite mar, da ni tako? Od tega vas bom danes prepričal. Tedaj bom skazal: 1. da se dostikrat zgodi, in 2. kako napčno in pregrešno da je to.

Bog daj, da bi se s tim v vas nova gorečnost vnela, po pravih kerščanstva živeti, in bližnjemu ljubezen skazovati.

Razlaga.

1. Vsak priden gospodar tudi svojo živinico lepo oskerbi, ter jej

a) za potrebno picho in klajo in druge enake reči previdno skerbi. Njegova živina ne bo stradala in pomanjkanja terpela, pa se tudi ne bo preobjedla in preopila. Svojim konjičem, svoji govedi in svoji drobnici itd. poišče po letu naj boljše spašnike, in da po zimi živina ne strada, jej po letu picho in klajo spravlja na suh pripraven kraj, da se ne pokvari, in da živino ohrani zdravo in veselo. Kadar živini poklada, gleda, da jej poklada zdravo jed v snažno posodo, v pravem času in po pravi meri, in tudi vso živino snaži in čedi prahu in druge nesnage, da zdrava ostane in se boljši počuti. Vroče živine ne bo hitro na vodo gonil, ampak počaka, da se ohladi, in prevročji premerzla pijača ne škoduje. Svoje živine ne preobloži z preobilnim delom, da mu prezgodaj ne obnemore, ne oboli in ne obleži, ampak jej pri vsakem delu pravo mero ve, deloma iz usmiljenja, deloma iz modre previdnosti.

Zdaj pa vprašujem, ali pač vsakteri, ki s svojo živino tako ravna, ravno tako skerb tudi za svojega bližnjega sploh in posebej za svojo družino ima? Da nič v misel ne vzamem,

kako nekteri ljudje, ki nobene živalice ne morejo lačne viditi, in bi se jim ne smihla, si nič iz tega ne storé, če vidijo med tem vboge, betežne, stare ljudi v naj hujšem pomanjkanju bivati in zdihovati; da nič ne preiskujem, ali niso tožbe poslov nad pičlo in slabo hrano, dasiravno večkrat krivične, včasih vendar le resnične: vas bom le na to opomnil, kako slabo da marsikteri stariši svoje lastne otročiče oskerbljejo, ter jim zdaj želodec s preobilno ali nezrelo in nezdravo hrano prenapolnijo, zdaj še vsem vročim merzlo vodo piti dovolijo, zdaj spet nobene skerbi nimajo za snago otročičev in njih obleke, ne stanu in postelje; zdaj spet otrokom dela nakladajo, ki jih niso v stanu zveršiti, zdaj jih spet postopati in lenobo pasti pusté v svojo lastno škodo in škodo otročičev, in da z eno besedo povem: za svojo živino vse večo skerb imajo, ko za svojo družino.

b) Ravno to zagledamo, ako se ozremo na pomoč in podporo, katero živini skazujejo v kakej bolezni ali nevarnosti. Si bo kmetovavcu kako živinče obolelo, ga gotovo ne bo pustil brez pomoči. Poiskal mu bo tu ali tam zdravila, poprašal tega ali unega za svet, poskusil to ali uno reč, če tudi dosti opraviti ima in ga veliko denarjev stane, da bi le živinče spet na noge spravil in ozdravil.

Mu pa žena oboli, ali otrok, ali posel, ali kak žlahtnik, ali znanec, ga marsikterikrat v naj nevarniši bolezni pusti brez pomoči, ali pa mu brez vsega vpraševanja išče pomagati marskterikrat ravno z naj nasprotnišimi zdravili, ki mu jih svetuje kak brezvesten ali saj neveden človek.

Svojo živino varujete, kedar se pase po nevarnih krajih, da bi ne zašla ali škode ne terpela; ter je ne pustite brez varha ali pastirja.

Svoje male otročiče pa pustite marsikterikrat brez varhov v naj nevarniših krajih, ter ob vodah, apnjenicah skakljati, in po cestah se igrati, se po drevju plaziti, po zidovju in pečovju lesti in se po drugih nevarnih krajih potikati. In kar je še hujše, svojem otročičem, katerih duše in telesa so vaši skerbi izročene, pustite brezskerbno in lahkomisljeno v slabe tovaršije

zahajati, se po hišah potikati in pečati z ljudmi, kjer se pohušujejo in zapeljujejo, in se njih duša v naj večo nevarnost postavlja.

Mislim, da ne bomo tako hitro človeka dobili, kateri bi osla ali vola, v kapnico padlega, iz nje ne izvlekel, ali bi živini, kedar mu na cesti obleži, ali ga kaka druga huda sila zadene, kar naglo na pomoč ne prehitel, in jej spet na noge ne pomagal.

Pri tem pa so vendar tolikanj neusmiljeni nekteri ljudje, da se za bližnjega od glada, ali bolezní, ali druge stiske medlelega zmenijo ravno tako malo, kakor malo sta se zmenila Judovski duhoven in levit za človeka na pol mertvega za cesto ležečega, ter menijo sami pri sebi: Kaj meni zanj? Da, še tolikanj neusmiljeni so nekteri, da se clo svojega bližnjega, in clo zlahtnika in znanca, v naj hujši dušni nevarnosti kopernelega ne usmilijo, in jim kratko in malo nič mar ni, ga iz nevarnosti potegniti, ter brezna rešiti, kteremu naprot hiti; ali če ga že tudi posvaré, ga posvaré le po Helijevo, ter le samo zdihujejo in žalujejo, drugega pa nič ne storé.

c) In zdaj naj le še v misel eno reč vzamem, ki nam očitno dokazuje, da mnogi kmetovavci vse obilniši skerbe za živino ko za družino. Le pomislite, koliko skerbi in koliko truda si kmetovavec ne prizadene, dokler živine za delo ne izuri in vsakdanjim opravilom ne privadi. Mlado žebe oberzda že zgodaj, da se berzdi privadi. Iz perva ga ob roki pelja, potem ga na vajeti pokorščine vadi; ga zdaj jaha, zdaj v voz vpreže, ter mu odkraja le malo, potem več in več naloži, ter ga dela uči in zraven kroti, zdaj z rahlo besedo, zdaj z bičem in z hudo, da se mu kake napake ne privadi, in mu vse po volji stori.

Mislim, da že veste, kam merim, in da vas hočem s tim le na izrejo vaših otročičev opomniti. Le sami prevdarite in presodite, koliko manj da si marsikteri starši prizadevajo za dobro izrejo svojih otročičev, kakor si prizadevajo za oskerbovanje svoje živine. Marsikteri otrok odraste, kakor divjak

v gojzdu, brez vsega pravega podučevanja. Za vsakdanje dela in opravila jih starši še nekama otešejo, za podučevanje v keršanskem nauku in zboljšanje serca se pa nič ne zmenijo. Vse to marsikterikrat le učenikom in duhovščini prepusté, kateri pa pri tem, ker doma podlage manjka, tudi v šoli in cerkvi po večem le na pesek zidajo. O koliko večo skerb imajo mnogi starši, da živino privadijo za delo in domače opravila, kakor pa da bi svoje otroke izredili za Boga in za nebesa. Prevelika prizanesljivost in odjenljivost pri enih, presilna togota in prenapeta ojstrost pri drugih, in v sploh premala skerb, otroke že v otročjih letih od hudega zavračevati in k dobremu napeljevati, dokler so njih serca še mehka, ter za dobro in hudo enako dovzetna, — to so poglobitne napčenosti pri otroški izreji, kakoršnih napčnost pri izreji živine ne boš lahko zapazil.

Mislím, da sem vam zdaj zadostno dokazal, kako pogostoma da kmetovavci skerbé bolj za svojo živino, ko za svojo družino; zdaj pa vam bom še pokazal, kako nespametno in pregrešno da je tako ravnanje.

2. Kako, porečete, ali nam bo mar to v greh zarajtano, da za svojo živino skerb imamo? — Ne, tega ne! Še le pohvalil vas bom zastran tega; zakaj pravičen se tudi svoje živine usmili. (Prov. 20, 10.) Prav in po keršansko je, ako svoje hiševanje v lepem redu imate, ker s tem le svojo dolžnost storite. Toda za živino bolj ko za ljudi skerbeti pa vendar le ne smete. To bi ne bilo prav; bilo bi greh, ker ima človek vse večo ceno memo neumne živine. Nobena žival nima neumerjoče duše, kakoršno človek ima. In človeško življenje ne vgasne s smertjo telesa, kakor vgasne živalsko življenje. Naše življenje tu na zemlji je le komaj začetek življenja, ktero bo na unem svetu večno terpelo; je le pripravljanje za prihodno večnost, ter srečno ali nesrečno, kakoršno si bomo zaslužili ali z dobrim ali z hudobnim življenjem. Tada si je velevažna in imenitna reč, kako da človeka izrediš: bogaboječe izrejen bo bogaboječe živel in si nebesa zaslužil; brezbožno izrejen bo hudobno živel in

se pogubil. In ker je naše življenje na tem svetu le kratko, je treba ves čas v dobro, ter v božjo službo obrniti. in toraj ne smemo tudi z bližnjega zdravjem in življenjem lahkomišljeno v caker hoditi. Eno leto, ki se mu skrajša, bi bilo morda ravno tisto leto, o katerem bi se bil spokoril, ter svojo dušo pogubljenja rešil. En sam dan, prav obrnjen na zemlji, je setev, od ktere si bomo našli v nebesih več kot 100 presrečnih let.

Pri tem ne obvelja nobeden izgovor. Ne morete reči: „Smo zato tolikanj skerbni za svojo živino, ker je naše blago del našega premoženja, ki ga potrebujemo v svoje preskrbovanje in ohranjanje življenja.“ To bi bil res prav priprost izgovor. Ali vaši otroci niso tudi vaše premoženje? Mnogokrat vaše pravo bogastvo, ki vam kruhek služijo, kedar otročje čevljice ponosijo. Kako težavno in drago je poljedelstvo, ako se le z najemniki oskerbuje. Pa ne le vaši otroci, tudi vsi drugi, ki so z vami pod eno streho in ki niso v vaši hiši, vam morajo bolj pri srcu biti kot vam je vaša živina. Vsi so vam bratje in sestre, ter božji otroci, ki imamo vsi enega Očeta in Zveličarja v nebesih, kateri nam ne priporoča zastoj, jih ljubiti, kot sami sebe. Živina vam oprede, ali pa jo umerli zapustite; bližnjega pa, za katerega ste pošteno in keršansko skerb imeli, bote spet dobili na unem svetu.

In če vprašujem, zakaj da mnogi ljudje bolj za živino kot za ljudi skerbé, ne vem drugega odgovoriti, kakor da iz lakomnosti to storé, iz dobičkaželjnosti in samopridnosti. Povem jim pa, da tak človek lastnega prida nič prav ne spozna, kdor nima za bližnjega pametne skerbí. Ravno lastni dobiček bi mogel takega človeka primorati, bolj skerbeti za bližnjega, če bi ga tudi keršanstvo in sveta vera v to ne morale. Ljudje, ki z ljudmi (sužnjimi) barantajo, sužnje debelijo, da jih dražej prodajo. Če pa otrokom in poslom za zdravje in podučenje ne skerbite, vam ne bodo mogli in tudi ne bodo hotli pridno delati, vas ne bodo radi vbogali, vam ne bodo zvesto služili. Kdor pa za bližnjega keršansko skerb ima, ter lačnemu jesti, žejnemu piti da, potnika pod

streho vzame, bolnega obišče, nevednega podučuje, dvomečemu dober svet daje, žalostnega tolaži, in slehernemu pomaga, kar in kolikor more, samemu sebi veliki dobiček služi. Si nabira tukaj prijatlov, kateri ga v nesreči ne zapusté, na unem svetu pa ga čaka plačilo, ki ga je Bog sam obljubil tistim, ki usmiljenje skazujejo.

Sklep.

In zdaj sklenem: Morda so se enemu ali drugemu te moje besede preojstre dozdevale, in ste si mislili, da med kristjani ni takih ljudi, ki bi bolj za živino ko za ljudi skerbeli? In vendar je taka, kakor smo se ravno kar prepričali. Resnico pa moramo govoriti, če je tudi grenka. Želim pa, da bi vsakdo, ki je v tem zapopaden, sam v se šel, ter posihmal za bližnjega večo skerb imel, ko za svojo živino. To bo gotovo slehernemu v velik prid, ter v časno srečo in večno zveličanje, ako pravo ljubezen ima do svojega bližnjega. In koliko veselje si bo to v nebesih, ako tam gori koga najdete, čigar dušo ste pogubljenja oteli in nebesom pridobili. O kako se vam bo zahvaloval, ter z vami vred Boga poveliceval! O kolika sreča bo to njemu, kolika sreča vam! Amen.

XLV. Pridiga.

(Maria Regina Sanctorum omnium; imitatione Sanctorum eam veneremur.)

„Marija — kraljica vseh svetnikov; za nas Boga prosi.“ Lavr. lit. 44. v.

V v o d.

Oglejmo še zadnjo krono, s katero je venčala Marijo presveta Trojica: krono vseh svetnikov. Karkoli druge krone kraljice nebeške posebnih lepot imajo, vse najdemo združene v presvitli kroni kraljice vseh svetnikov.

Sveta katoliška cerkev je prelep vert; napravil in nasjal ga je Oče nebeški, ogradil ga je pa Jezus Kristus in ga je rodovitnega storil s svojo kervjo, sveti Duh ga poliva s roso nebeških gnad in darov. Že predenj je prišel na svet nebeški vertnar, Jezus Kristus, so rastle v njem preimenitne cvetlice in pripravljale so zemljo za večji vertič nebeški. Cveteli so v njem ljubi angelji, kateri so Bogu pokorni ostali in božje gnade niso zgubili. Rastli so v tem vertu častitljivi očaki, katerim je Bog ponavljal obljubo, da bode poslal obljubljenega Mesija; lepo se je svetila živa vera med tedajnim svetom; po njih se je ohranila prava vera edinega Boga. Za njimi so prišli pobožni preroki, poslanci božji, ki so po božjem povelji z resno besedo ljudstvo opominjevali pokore in poboljšanja, ob enem pa spet oznanjali, da se bliža zaželjeni odrešenik sveta.

Ko se je dopolnil odločeni čas, pride nebeški vertnar in božji vertič zagradi. Perve rože v njem so bili sveti apostoli, izvoljeni prijatelji Jezusovi, kateri so vidili njegove čudeže in slišali njegove nauke; njim je izročil skerb, da vertič božji obdelujejo in ga posejejo s prejetimi nauki božjimi. Za njimi so cvetele kervavo rudeče rože marternikov, ki so prelili za Jezusa svojo kri. Svet jih ni bil vreden in Jezus jih je presadil v nebeški vert svetega raja. — Za njimi najdeš v pu-

ščavi skrite modre vijolice svetih puščavnikov — bele lilije čistih devic, nedolžne neveste Jezusove, ki so vse žive dni služile nebeškemu ženinu Jezusu. Pod ojštrim ternjem posta in pokorjenja so prirastle in napolnile z žlahtnim duhom svete ponižnosti in notranje svetosti ves keršanski svet. Za njimi so rastli in še rastejo zeleni rožmarini svetih spoznovavcov in pobožnih vdovic vsakega stanú in vsake starosti. Lepo se je svetila luč njihovih čednost pred ljudmi in pripravljeni so šli kakor modre device s svojim ženinom v nebeško veselje. Vse te žlahtne cvetlice, ki so kinčale vert božji, cerkev katoliško na zemlji, je nebeški vertnar presadil v večni vert svetega raja, da tam vedno cvetijo, Boga častijo in se nebeškega veličastva veselijo. — Med njimi je pa nar lepša Marija; na zemlji je nar žlahtnejši cvetela, bila v nji lepota in prijetnost vseh cvetlic, zatorej je tudi v nebesih nad vse povzdignjena, Njo častijo nebeščani kot kraljico vseh svetnikov.

Pomisli ljubi kristjan, ki si ud katoliške cerkve, kakšno visoko žlahto imaš! Tudi tebi je odmerjen kraj v vertu božjem, da tam zrasteš in cvetiš in da te prestavi vertnar nebeški med cvetlice nebeške, med svoje svetnike v nebesih. Če pa hočeš v družbo svetnikov priti, moraš Marijo, kraljico svetnikov, častiti in svetnike posnemati.

O Marija, kraljica svetnikov, sprosi nam gnado, da se učimo po tvojih potih hoditi in svete zglede prijateljev božjih posnemati!

Razlaga.

Svetniki ali svetei sploh se imenujejo vsi, kateri v posvečujoči gnadi božji živé in umerjejo; posebno pa kličemo in častimo one svetnike, katerih čednost je bila v življenji junaška, draga pred Gospodom njihova smert, poterjena s čudeži njih svetost, toliko da jih sveta katoliška cerkev med zveličane šteje. Po vertih raste mnogo raznoterih cvetlic; nekatere se nam že od daleč prikupijo in nas privabijo, da stopimo k njim in jih ogledujemo; druge so le bolj skrite med travo, kamnjem ali v germovju; nekatere so duhteče, druge nimajo prijetnega duha; če jih bolj natanjko pogledamo, moramo reči, da je

vsakotera lepa, čudovita stvar božja. Enako je s svetniki in svetnicami božjimi. Mnogoteri so na tihem služili Bogu in so dospeli na visoko stopnjo popolnosti, svetu so ostali skriti, Bogu pa niso bili skriti; ker so umerli v posvečujoči gnadi, jih je Bog med svoje izvoljene sprejel in jim dal večno prebivanje v nebesih.

Spet drugi so bolj očitno pred ljudmi Bogu dajali čast, glasno in živo so spričevali svojo ljubezen do Jezusa, jasno so se svetile njih čednosti in njih slavne dela so široko in daleč slovele. Bog jih je pa tudi po očitnih čudežih počastil pred svetom; zatorej jih cerkev višej med izvoljene svetnike vversti in jim poseben dan odkaže, naj jih častimo in v pomoč kličemo, kakor nam veli sv. Duh: „Hvalimo slavne može in naše očete; mnogo slave je Bog po svojih velikih delih od početka nad njimi skazal. — Njih telesa v miru počivajo, njih ime pa živi od roda do roda.“ Sir. 44, 1—14.

Sveta katoljska cerkev nas uči, da smo vsi katoljski kristjani, dokler na svetu živimo, v gmajni ali zvezi s svetniki v nebesih. Dokler so zveličani prijatelji in prijateljice božje še na svetu živeli, so ljubili Boga in bližnjega in so bližnjemu radi pomagali, kedarkoli so le zamogli, na duši ali pa na truplu. Sedaj so povzdignjeni v nebesa in njih ljubezen do bližnjega je še popolnejša; zatorej še rajši priskočijo tim, ki so pomoči potrebni in njih za priprošnjo prosijo. Pred Bogom pa oni veliko premorejo; kajti že molitev pravičnega je mogočna, kolikanj več pa premore priprošnja prijateljev božjih. Svetniki in svetnice toraj za nas Boga prosijo in nam usmiljenje in pomoč božjo sprosijo v mnogoterih nadlogah. Leta 1809 je po Francoskem razsajala nevarna kuga in je strahovito morila ljudi. V mestu Arlesu se je pa ozdravilo mnogo bolnikov, ki so pri ostankih svetega Antona pobožno molili. Od te dobe pa so po celem Francoskem bolniki zaupljivo zdihovali k svetemu Antonu — in pogostokrat so bile uslišane molitve po priprošnji tega svetnika. — Svetniki in svetnice so nam pa svetli zgledi in kažipoti, ki so po nar hujših sterminah keršanskega življenja serčno pred nami hodili in nas vedno učijo, da zamore kristjan z božjo pomočjo vsakotero težavo premagati. Pogled na njih življenje nas oserčuje in

nam glasno kliče: Hodite za nami, ako hočete prebivati z nami v nebeškem kraljestvu.

Zatorej uči sveta katolijska cerkev, da je dobro in hasnovito častiti svetnike in se njim priporočati; zakaj oni pri Bogu za nas prosijo. Kar nas sveta katolijska cerkev uči, nam tudi lastno serce veli, spoštovati Marijo vselej devico, kraljico vseh svetnikov; častiti aposteljne in druge svetnike, ki so vse zapustivši za Kristusom šli in nam božje kraljestvo prinesli; visoko hvaliti svete marternike, kateri so za sveto vero svojo kri prelili in nam nebeški zaklad svete vere prihranili. Že serce naše nam pravi hvaliti serčne mladenče in čiste device, kateri so zapeljivi svet in nja zvijače stanovitno premagali, pa tudi svete spokornike in spokornice, kateri se oistro pokorivši so nebeško kraljestvo dosegli in nam pot poravnali v srečni dom Očeta nebeškega. — Moliti svetnikov ne smemo; nar viša čast gre le Bogu, nar Višemu. Poštovati pa in častiti svetnike, se njih čednost in njih sreče veseliti, njih hvaliti in v njih srečno družbo želeti, je naša dolžnost. „Mi častimo služabnike božje, ker se čast služabnikom skazana na Gospoda in njih Učenika ozira“, uči sv. Hieronim.

Saj tudi cesarske služabnike častimo, katerim cesar nekoliko oblasti da; in kdor cesarske služabnike zaničuje, tudi cesarja, kateri jih je poslal, ne spoštuje. Da bi svetnikov božjih ne pozabili, nam katolijska cerkev veli, njih svete trupla, ostanke in svetinje spoštovati; zakaj „trupla svetnikov so v pokoji pokopane, njih imena pa živijo od roda do roda.“ Sir. 44. Verni kristjani so ostanke svetnikov že od nekdaj v posebni časti imeli. Kostí svetega Ignacija, škofa in marternika, katerega so v Rimu levom vergli, so verni pobrali in hranili kakor nar dražše reči. Tudi kosti sv. Polikarpa, ki je bil na germadi sožgan, kristjani niso hotli nevernikom dati. Še današnje dni se v vsakem oltarji hranijo kosti marternikov; Bog je pa še svete trupla in ostanke svetnikov poveličal po čudežih, ki so se tam godili.

Tudi podobe svetnikov smemo imeti, ker nas pogled svetih podob močno opominja nekdanjega lepega življenja svetnikov, njih serčnosti in stanovitosti. Pa nikdar ne mislimo, da bi nam ta ali una podoba pomagati mogla; pomaga le

Bog, svetniki za nas Boga prosijo. Nar viša čast gre Mariji kraljici vseh svetnikov, ki je tudi nar popolniša bila med vsemi.

Preljubi kristjani! Kedar pogledamo čedno življenje svetnikov na svetu, visoko čast in veselje, ktero uživajo v nebesih, kedar se spominjamo, da jih sam Bog poveličuje in jih vsi verni kristjani častijo, komu ne bi se obudile želje, da bi prišel tje, kjer se veselijo svetniki? Vsi moremo tje priti, zakaj vsem je pripravljeno prebivališče v nebesih; vsi smo v nebesa poklicani, pa vendar le tisti grejo v nebeško veličastvo, kateri posnemajo svetnike in njih lepe čednosti.

Pot v nebesa je sicer težaven; sam Jezus pravi, da je sterm in vrata so ozke, ktere so pred svetim rajem; zatoorej nas opominja, naj se potrudimo priti skoz ozke vrata in hoditi po stermem potu za Jezusom in njegovimi svetniki. Svetniki pa in svetnice božje nas oserčujejo in nam vedno kličejo: Ne dajte se ostrašiti težavam, če smo mi zamogli jih premagati, zakaj bi vi ne mogli?

Nar lepši je nas Jezus sam učil, kako zamoremo v nebesa priti: „Ako hočeš v večno življenje iti, dopolnui zapovedi, ljubi Gospoda Boga iz celega svojega serca in bližnjega, kakor sam sebe.“ S temi besedami je zaznamoval pot, kateri naravnost pelje v nebesa. Da bi pa ne zabredli iz pota na levo ne na pravo, je povedal nam osem kažipotov, pri kterih se zavemo, da smo na pravem potu v nebesa; ti kažipoti so osmere zveličanske čednosti, kterih je Jezus svoje aposteljne na gori učil. Teh se zvesto deržimo in nebesa bodo naše.

1. Blagor vbogim v duhu; ker njih je nebeško kraljestvo. Ne dajte vaših serc preveč obviseti na časnih rečeh; kdor se v svet zaljubi in v časne skerbi preveč zamota, nebesa spred oči zgubi; ubogi v duhu pa imajo zaklad v nebesih, ktere jih že na svetu oveseljuje.

2. Blagor krotkim; ker zemljo bodo posedli. Čudimo se svetnikom, kako so mogli tako krotki in pohlevni biti, kot da ne bi spoznali serda in jeze. Kleti niso preklinjali, preganjani so za preganjavce molili, v smert peljani niso ust odperli. Bodimo krotki tudi mi, t. j. prijazni, kedar vidimo koga grešiti, poterpežljivi, kedar moramo terpeti, tudi mi homo živeli v pokoji na svetu in prišli homo v obljubljeno

deželo, v sveti raj. Krotkim in pohlevnim je v nebesih posebno lepa krona pripravljena, tako je bilo nekemu puščavniku v prikazni razodeto.

3. Blagor žalostnim; ker bodo potolaženi. Solze pokore operejo grehe, zbrisajo naš dolg in ozdravijo naše bolne serca. Kako sladko plačilo za tiste duše, ki svoje grehe obžalujejo in objokajo! Ne odlagajmo torej in obžalujmo tudi mi svoje grehe, ker solze pokore nam tako lep sad donasajo. — Sv. Peter in sv. Magdalena sta si s solznimi potoki zbrisala madeže pregreh; kaj bi mi ne jokali, ki tolikanj več žalimo Boga.

4. Blagor jim, kateri so pravice lačni in žejni; ker nasiteni bodo. Kdor hoče pobožno živeti, mora zmيرaj želeti, da spozna resnico in pravo Bogu dopadljivo pobožnost. Poln teh gorečih želj je bil David; kar nam pričujejo njegove besede: „O moj Bog, vir vsake tolažbe; jez gorim od žeje po Tebi. Oh! kdaj bom mogel priti do Tebe!“ Iščimo tudi mi le resnico in pravičnost in naše želje bodo že na svetu, popolnoma pa v nebesih nasitene.

5. Blagor usmiljenim; ker usmiljenje bodo dosegli, t. j. blagor onim, kateri svojemu bližnjemu zavoljo Kristusa radi ljubeznivo strežejo, pomagajo in njim, ki jih žalijo, iz serca odpustijo; tudi oni bodo v sili in v težavah usmiljenje našli, pri sodbi pa milost dosegli. Kakor voda ogenj pogaša, brišejo dobre dela in milošna naše grehe; bodimo torej dobrotljivi in usmiljeni, da bomo tudi mi usmiljenja božjega vredni.

6. Blagor jim, kateri so čistega serca; ker Boga bodo gledali. Bogu so posebno prijetni, ki svojega serca in svojega trupla s pregrešno sladnostjo ne oskrunjajo. Čistim dušam je obljubil Jezus, da bodo Njega vedno spremljevale v nebesih in mu pele pesmi, katerih noben drugi peti ne more. Po besedah svetega Krizostoma so čisti le oni, ki imajo vse čednosti in se z nobenim grehom ne oskrunijo; to je tako razumeti, da se ta, kdor se poželjivosti ovarje, tudi drugih grehov lahko ogiba. Čujmo tudi mi z vso skerbjo nad svojim sercom in nad svojimi počutki, krotimo nečiste želje,

enajstodvo v omed ilahy si stava na sploay v illois onad in

ne dajmo se zaplesti v vezi pregrešne, da bomo tudi mi tako srečni, gledati Boga.

7. Blagor mirnim; ker otroci božji bodo imenovani. Posebna čast je namenjena mirnim, oni se bodo imenovali otroci božji; Bog je sama ljubezen in tirja ljubezen od svojih otrok; ljubezen do Boga in bližnjega je pristna lastnost božjih otrok. Kdor pa svojega bližnjega v resnici ljubi, bo z vsemi v miru živel. Imejmo tudi mi mir z vsemi ljudmi, kakor nas že apostelj Pavl opominja, ne delajmo razpertij, ne šuntajmo in ne žalimo drugih in radi odpuščajmo, če nas drugi razžalijo, da bomo tudi mi imenovani otroci božji.

8. Blagor njim, kateri zavolj pravice preganjanje terpijo; ker njih je nebeško kraljestvo. Kdor zavolj Jezusovega imena zaničevanje in martre poterpežljivo prenaša, si nabira drage kamne za tisto krono, ktera bo v nebesih kinčala njegovo glavo. Zavoljo Jezusa terpijo pa ti, ki so od drugih ljudi zavoljo vere in pobožnosti sovraženi, zasmehovani, preganjani, kar so več ali manj prestali morali vsi svetniki in svetnice božje. Zatorej veselimo se, ako nas svet sovraži in zaničuje zavolj Jezusa; to nam daja upanje, da bo nebeško kraljestvo naš del.

Povedal sem vam 8 kažipotov; ako do ktereга od teh pridemo, vemo, da smo na pravem potu v nebesa. Marija in svetniki so se jih deržali in Bog jih je zveličal; deržimo se jih tudi mi, in prišli bomo v družbo svetnikov.

S k l e p.

Poglejmo sedaj spet na prelepo krono Marije, kraljice vseh svetnikov; neizrekljivo se blišči v svitu vsakoverstnih čednost. Kar koli najdemo lepega na svetnikih, vse najdemo še popolnejši v Mariji, kraljici vseh svetnikov. Častimo, pošujmo, posnemajmo lepe zglede svetnikov, imejmo jih v blagem spominu, priporočajmo se njih priprošnji, in počastena bo tudi Marija, kraljica vseh svetnikov; kajti kraljica se časti v svojih služabnikih. Katolijska cerkev je božji vert, v katerem smo zasjani in rastemo tudi mi. Nebeški vertnar, on Gospod življenja in smerti, vseskoz pride in pobere zdaj eno rožo, zdaj

tern iz svojega verta, presadi žlahtne rože iz te revne zemlje v sveti raj, verže ternje v peklenški ogenj. Prej ali šlej bo prišel in bo preselil tudi nas. Alj kaka bo z nami? Ali bomo kakor gerdo ternje verženi v ogenj, ali bomo kakor žlahtne rože presajeni med svetnike v sveto nebo? — O vi izvoljeni svetniki, vi prijatelji božji, vam se priporočimo, podajte nam roke, da pridemo v sveto deželo. — O Marija, kraljica vseh svetnikov; za nas Boga prosi. Amen.

Postavljenje in blagoslovljenje novega svetega križevega pota v Kortah.

Korte, del Obirske fare na spodnjem Koroškem, so divjeromantiške planine, ki mejijo na Jezer, Kaplo in Obir. V Kortah biva sedem kmetov, katerih poglavitno premoženje je les in živina; polja je v teh merzlih hribovjih, globokih koritih in visokih gorah malo, ter še tisto slabo, le eno setev in žetev imajo.

V Kortah je kmet in posestnik, po domače imenovan Pristavnik, ki mu ga sedanji čas morda na celém svetu ni para; pred tremi leti je jel na svoje stroške cerkev zidati, postavil mu jo je znan kranjski zidarski mojster samouk Mat. Medved; ta cerkev je za Korte, ako bo tudi, kakor se želi, sčasoma farna cerkev, zadosti prostorna; že je sam vse, česar je fari treba, n. pr. lepo zvonenje, mašne oblačila, kelhe i. t. d. napravil; lansko je bila slovesno blagoslovljena, da se božja služba v nji opravlja; tudi pokopališče ima. Zdaj farovž zida za prebivališče duhovnika, in je volje, šest tavžent goldinarjev za njega naložiti.

Vseh teh dobrih del so Obirski visokoč. gospod fajmošter obilno deležni, ker vse pisanje in obravnanje oskerbljujejo, da se vse v cerkvenem duhu zveršuje; torej imajo dosti skerbi, sitnosti, pisanja in potov, pa malo hvale, in tudi pobožni Pristavnik

se, kakor je zločestemu svetu lastno, več zavida, zasmehuje in ovira, kakor podpira. Tako se vedno pogovor spolnuje: Svetā plačilo je nehvaležnost.

Tekoče leto je dal imenovani vse hvale vredni in za lepoto Gospodove hiše ves vneti kmet v Kranji na Kranjskem prav čedno zmalati nov križev pot, ter želel, da bi se v cerkev sv. Križa v Kortah slovesno postavil in za odpustike blagoslovil. Tudi v leti zadevi je potreboval pomoči Obirškega visokoč. gospoda fajmoštra; prav radi so mu pripomogli, ter preskerbeli in sprosili dovoljenje tega lepega, prav ganljivega opravila od previsoko častitega Kerškega knezoškofijstva v Celovcu.

Tedaj se je opravljala peto nedeljo po binkošti, 13. julija 1862, ta prelepa pobožnost. Prišlo je ljudi sila veliko, iz Jezerske fare je prišla jih cela procesija s svojim duhovnikom.

Opravilo se je opravljalo takole:

1. Štirnajstere podobe sv. križevega pota so se nesle iz Pristavnikove hiše v procesji v cerkev, nosilo jih je sedem mladenčev in sedem deklet, ter so bile na v to pripravljeno, lepo pogernjeno mizo v dve versti po sedem skupaj verh ena druge položene. Potem se je brala žegnana sveta maša od Kristusovega terpljenja.

2. Po sveti maši je bila pridiga, ktera naj tudi tukaj stoji:

„Od apostolskega sedeža v Rimu pooblasten in od previsoko častitega Kerškega knezoškofijstva v Celovcu poslan, naj v toti vaši cerkvi svetega križa veliko in slovesno opravilo postavljenja in blagoslovljenja novega sv. križevega pota obhajam in deržim: Vas, kakor je predpisano ob kratkem nagovorim, ter podučiti želim: V čem obred tega opravila obstoji, in kaj nam je storiti, da se vdeležimo odpustikov blagoslovljenega sv. križevega pota.

L

Pred vsem se zapoje pesem sv. Duha, po kateri sledijo nekatere molitve, Tako se pokliče sv. Duh na pomoč, da bi to opravilo vladal, naj se dobro začne in srečno konča; vse namreč k božji časti, našemu dušnemu zveličanju in v tolažbo vernim dušam v vicah. Po klicanju svetega Duha se začne blagoslovljenje svetega križevega pota, in scer tako :

1. Se moli daljša splošna molitev čez vse skupej, v kateri se spominja :

a) Včlovečeni božji Sin Jezus Kristus je na tem svetu križ in terpljenje kot najboljše orožje zvolil, sovražnika človeškega rodu premagati, in nas vboge grešnike iz njega oblasti oteti; kakor vsak veren kristjan ve, da je dobrotljivi Jezus pregrešni svet s svojim britkim terpljenjem in bridko smertjo na križu odrešil, ter s ključem svetega križa zaperte nebesa zopet odperl.

b) Jezus, ki je prvi križ zvolil, ga svojim učencom priporoča rekoč : „Kdor hoče za menoj priti, naj zataji sam sebe, ter zadene svoj križ na rame, in naj hodi za menoj.“ In terdi, da tajisti, ki se križa branijo, t. j. svojih nadlog, težav in zopernost, ali karkoli jih grenkega in bridkega zadene, nočejo voljno terpeti, ali celo čez križe godernjajo, se togotijo, preklinjajo, ne zaslužijo njegovi učenci imenovani biti, in ne morejo za njim v nebeško čast priti. Saj Jezus je po dostanem terpljenju in častitem vstajenju v Emavs gredočima učencoma rekel : „Ni moral li Kristus vse to terpeti, in tako iti v svojo čast?“ S temi besedami je hotel reči : „Kdor koli želi z menoj v prelepih nebesih čast imeti, mora poprej na zemlji z menoj terpeti.

c) Potem se mili Jezus prosi, naj nam dodeli potrebne pomoči in gnade, da po njegovih zapovedih in svetih, naukih in zgledih svoj križ voljno nosimo, se njegovega presvetega terpljenja vredno spominjamo, se sadu križevega pota od

Rimskih škofov mu dodelenega, t. j. svetih odpustikov, vdeležimo, in po smerti v nebesih vekomaj kraljujemo.

2. Po leti splošni molitvi sledijo dve krajši molitvici, s kterima se blagoslovijo podobe ali table svetega križevega pota. V teh molitvah se Bog prosi, naj leté podobe tako posveti, da bodo vsi, kateri pred njimi Jezusa vredno častijo in hvalijo, v pričujočem življenju gnado in milost, v prihodnem pa čast in slavo dosegli. — In da, kateri bodo pred temi znamenji pobožno sveti križev pot vodili, se vdeležijo vseh gnad in odpustikov za-se in verne duše v vicah.

3. Potem se blagoslovijo križici verh podob križevega pota, (kteri so potrebni, sicer se ne sme blagoslovljati). Bog, nebeški Oče se prosi, naj te znamenja križa tako blagoslovi, da bodo zveličanski pripomočki človeškemu rodu, posebno poterjenje vere, pospeh dobrih del, odrešenje duš, ter tolažba, moč in bramba zoper divje pšice peklenskega sovražnika. In križce z vodo škrofljaje se moli: „Naj bojo lete znamenja Križa v imenu Boga Očeta, Sina in svetega Duha posvečene tako, da tisti, kateri tukaj molijo, in se pred njimi zavoljo Boga vklanajo, dosežejo zdravje duše in telesa.“

4. Na to sledite dve cerkvene pesmi, od Kristusovega terpljenja in žalostne Matere božje s tremi molitvami; ena kakor se zadnje tri dni velikega tedna moli, druga cvetni petek pri sveti maši sedmerih žalost Marije Device, in tretja iz praznika sv. Franciška, ki je pet Jezusovih ran prejel, in je njegovemu redu od rimskih papežev posebna oblast dana, svete križeve pote postavljati in za odpustike posvečevati. — Vse to se godi pri velikem altarji, kjer so podobe ali table na mizo položene.

5. Tedaj se vzdigne prva podoba, se nese k prvi postaji ali štacijonu sv. križevega pota, in vsaka tabla se z križcem vred na svojem kraju posebej blagoslovi rekoč: „Razprostri, ó Gospod! svojo dobrotljivo desnico čez leto podobo, ter ji nakloni zasluženje svojega presvetega terpljenja, v čegar spomin bo postavljena, katero tudi jaz v tvojem imenu blagoslovim, da bode znamenje, pred kterim bo vsak, kdor se tvojega presvetega terpljenja vredno spominja, (ali pobožno sveti križev pot vodi) „vse gnade in odpustike zadobiti za-

mogel.“ Potem se križici pokropé z že omenjeno molitvico : Naj bojo te znamenja itd.

9. Potem se tabla povzdigne rekoč : „Po meni dani oblasti te tedaj povzdignem k vsem odpustikom od rimskih papežev svetemu križevemu potu podeljenim v imenu Boga Očeta, Sina in svetega Duha.“ Potem se podoba in križec poljubi, na steno pripne in pokadi. — Na to se moli prva postaja ali štacijon križevega pota. *)

To, kar se pri prvi postaji godi, se pri vseh drugih ponavlja; po štirinajstem opravljenem štacijonu se zapoje zahvaljna pesem, in tako se konča lepo in ganljivo opravilo postavljenja in blagoslovljenja križevega pota.

II.

Iz tega lahko spoznate, da bo današnja pobožnost precej dolgo terpela, pa vam bode po nji tudi velika sreča dospela; saj vsak, kateri bo tukaj sv. križev pot vodil in molil, bo zadobil obilnost božjih gnad in se deležnega storil vseh odpustkov od rimskih papežev svetemu križevemu potu dodeljenih, toliko, kakor da bi v daljni Jeruzalem popotoval in ondi sv. križev pot molil. Nedolžni Jezus je tam prvega peljal iz hiše Pilata na goro Kalvarijo. — Da dosežete toliko gnade, kakor so popolnoma odpustiki, je, predragi moji! kar prosim dobro zapomniti, dvojega posebno treba; in sicer :

1. Da se kristjan, ki pred na odpustike žegnanimi podobami sv. križev pot vodi, nahaja v stanu gnade božje brez smernega greha; in vsaj, ako bi bil po nesreči v kak veči greh zabredel, da pred molitvijo sv. križevega pota obudi popolnoma grevengo s trdnim sklepom, se poboljšati in pri prvi priložnosti k spovedi iti, ter sveto odvezo prejeti.

*) Lep križev pot se najde v bukvicah braterne sv. Uršule za srečno zadnjo uro, zraven še obilno drugih molitev, posebno zlate molitvice, ktere se vsak lahko nauči, jih moliti med delom in potom, v skušnjavah in težavah, tudi po noči, kader se sprebudi ali se spati ne da, kar prav dobro duši in truplu služi, in k časni in večni sreči pomaga; torej bi bilo voščiti, da bi jih pri vsaki hiši imeli; dobivajo se v Celovcu in Ljubljani.

2. Da se bridko terpljenje in grenka smert Jezusa Kristusa, kar nam ravno sv. križev pot pred oči stavlja, tako premišljuje, da se zavemo in spoznamo, da je nedolžni Jezus zavoljo naših grehov tolikanj terpel, in na križu britko umrl. In sv. Pavl apostel piše: „Kdor greši, Jezusa zopet križa“, t. j. z grehom se ponavlja terpljenje Jezusa Kristusa. Tedaj da bo voditev in molitev svetega križevega pota Bogu prijetna in nam koristna, nas mora s studom in gnusom nad grehom napolniti, in s trdnim naprejšetjem navdati, raj vse preterpeti, in tudi umreti, kakor smertno grešiti, dobrotljivega Boga žaliti, in ljubega Jezusa zopet na križ pribiti. — Sosebno hočemo velikih gnad in obilnih odpustikov sv. križevega pota deležni postati, se nam je treba tistih prehudih grehov prav skerbno varovati, kateri so vir in korenina vseh družih pregreh in hudobij, in taki n. pr. so :

a) Napuh ali ofert, prevzetnost, ošabnost; zares, to je nesrečno seme vseh pregreh, saj kakor hitro se je lucifer na nebu prevzel in napuhnjen postal, je vse pregreho na-se vzel, in jih potem na zemljo zasijal, kjer je, kakor na nebu veliko število angelov, v paradizu prve stariše z napuhom in prevzetnostjo okužil.

b) Lakomnost, pravo gnjezdo vseh krivic, goljufij, zvijač, pravn, tatvin, ropa itd.

c) Nečistost, nesrečna rodovitna mati pregrešnega znanja, zaljubovanja, pobijanja, sramote, slabote, oterpnjenosti, zapravljivosti, neznanih bolezni, prezgodnje smerti itd. Zares nesrečna nečistost naj huje spridi dušo in telo, in stori človeka časno in večno nesrečnega; tedaj se je treba je varovati skerbno.

d) Zavid, nevošljivost, škodoželjnost, grenka korenina vsega hudega, zakaj po nevošljivosti hudičevi je prišla smert na svet, in ž njo vso hudo.

e) Nezmernost, požrešnost, pijanost, prav škodljiva gerda pregreha, ki človeka pod živino poniža, in v mnoge zlege in nesreče dušo in truplo tlači; posebno pijančevanje osramotuje ženski spol; zatorej je resničen pregovor: Gerd je pijanec, pa sedemkrat gerša je pijanka.

f) Serd, jeza, togota, sovraštvo itd. ni dopovedati, koliko hudega iz tega izhaja; in to je pregreha naravnost keršanski ljubezni nasprotna; tedaj močno pogubljiva; ker brez svete ljubezni Bogu, ki je večna ljubezen, dopasti, in v njega kraljestvo priti ne moremo.

g) Lenoba, nemarnost, postopanje brez dela, zamudno kratkočasovanje, igranje, kvartanje, plesanje itd.; kam vse to pelje, nam stari pregovor ob kratkem prav zadetno pove: Lenoba je košala mati vseh pregreh in hudobij.

Ker vas ne smem predolgo muditi, sklenem s priporočilom: Molite, vodite radi in pogostoma sv. križev pot! In blagor vam, ako ga bote Kristusovo terpljenje vredno premišljevale tako vodili, da se bote vseh velikih smertnih pregreh popolnoma obvarovali, in tudi manjših pregreškov po moči skerbno se ogibali; saj tako si bote z molitevjo sv. križevega pota že na tem svetu božji blagoslov, resnično srečo, ter pravi mir in pokoj naklonili, in po tem revnem skušnjav in težav polnem življenju pojdete v prelepe nebesa, kjer je večni mir in pokoj, stanovitna sreča in popolna radost, in tam se bote vekomaj veselili dobrote, milosti in ljubezni trojedinega Boga, Očeta, Sina in svetega Duha. Amen.

Po nagovoru so bili blagoslovljeni moliki ali paternoštri na odpustike svete Brigite; križčiki pa in svetnice za odpustike o smertni uri, tako imajo Korčani vedni spomin tega slovesnega dneva.

Po slovesnosti postavljenega in na odpustike blagoslovljenega sv. križevega pota je bila pri svetem Križu v Kortah teoforiška procesija, t. j. obhod s presvetim rešnim Telesom, kakor o prazniku svetega rešnega Telesa in potem velika sveta maša; ter je celo opravilo terpelo od devete ure zjutraj blizo do dveh čez poldne.

O. A. M. D. G.

Prihodnjič podamo v latinskem jeziku „Modum erigendi, benedicendique s. Crucis Vias“ etc.

Kranjski Gorenc.

Novičar.

Iz Celovca. Dokončali smo spet šolsko leto; obečalo nam je to leto veselega veliko, alj prineslo malo. Šole so letos še tam, kjer so bile za absolutičnega Baha! Poganjali so se za naše šole slavni poslanci slavjanski, zlasti pa naša dva junaka Dr. Toman in Černe. Pa jasna in resnična beseda njihova ni našla rodovitne zemlje; vendar zasjano seme ni zgubljeno; v zemlji leži, se cimi, raste in rodilo bo sadja obilno. Priče so nam letopisi, ki nam dohajajo iz raznih gimnazij in realk.

Tukaj v Celovcu se jeziku slovenskemu ne godi precej dobro, slovenski nauk je tako uravnan, da se opravi le malo. Zatoraj se ne spoštuje in ljubi ne jezik slovenski ne učitelj njegov: Naj se uči učenec slovenskega jezika, dobro, alj slabo, alj nič, je skoraj vse cno. Dokler slovenski jezik, po besedah Helfertovih, kot drugi deželni jezik ne bode za vse učence — Slovence in Nemce — zapovedan jezik, katerega se morajo učiti brez razločka, tako dolgo ni pričakovati kaj boljšega. Bog daj skoraj!

Letopisi gimnazije Ljubljanske in Novomeške, pa Ljubljanske realke so nas razveselili do serca. Letopis Ljubljanske gimnazije obsega prelep in podučiven sostavek o „toči“, ki ga je napravil č. g. profesor Walter v slovenskem jeziku. Letopis Novomeške gimnazije donaša nam izverstni sostavek o slovenskem genitivu, ki ga je v slovenskem jeziku spisal slavnoznani slovenski jezikoslovec Oče Ladislav Horvat. V letopisu Ljubljanske realke pa popisuje visokočastiti in iskreni gosp. Mihael Peternel imena, znamenja in lastnosti kemiških pervin. Alj bodo mar naši sovražniki še vendar le staro trobili: Slovenski jezik še ni dosti omikan in dozorel za šole? Naj berejo vse te sostavke in — če niso slepi in krivični — omolknili bojo. To je pravi pot, da zavežemo hudobnežem njih dolge jezike: Spisujmo in tiskajmo!

Nekdaj smo tudi slišali od slovenskih govorov, ki so se o koncu šolskega leta govorili po naših slovenskih gimnazijah. Še se radi spominjamo Celjske gimnazije; — letos je potegnil drug veter in vtihnili so glasi domači. Pa poznamo tistega gospoda, ki se mu — rojenemu Slovincu — ne dopada mili jezik slovenski. Pa teh go-spodov ne bode več v Celju ne drugod, slovenski glasovi se bodo pa vendar le razlegali še.

Kar nam je dosedaj znano, se je o tej priložnosti samo v Ljubljanski gimnazii govoril govor slovenski, pa ta je tako krasno, jaderno in mično napravljen, da nas mika sem le postaviti, kar „Novice“ o njem pišejo.

Slovo od ljubljanske gimnazije.

(Spisal in govoril A. Umek.)

Kakor prikazni v naravi, tako so različni dnevi v človeškem življenji. Pridejo pa tudi trenutki, kateri nam serca bolj ginejo, kakor navadne vsakdanje dogodbe, prešinejo nas srečno ali nesrečno, žalostno ali veselo.

Nas, predragi mladenči! razgrevajo danes iskrice sladke radosti, ker slovesno in zmagovito sklepamo šolsko leto, ki se je z neznansko hitrostjo h koncu nagnilo. Preobilno zares mora biti naše veselje, ko se spominjamo dokaj trudapolnih ur, sedaj že srečno minulih. Čim več premaganih težav, tim viša radost, najviša tedaj tistim, kateri s šolskim letom sklepajo tudi dolgoletno versto gimnazijskega učenja. — Ker je meni zročena častna naloga, da pri današnji svečanosti govorim vpricho visoke gospode in slavnega zbora, naj se mi prijazno dovoli, da slovo jemaje od blagovitega ustava, ki je nas, dragi součenci! dobitljivo in ljubeznjivo gojil do zadnjega leta, nekoliko pogledam na pot, katero smo sedaj dokončali, potem pa omenim imenitno nalogo, katero nam daje prihodnost. Vidili bomo, kako velik in veličasten je vzrok, da se radujemo gledé minulega časa, ter da ponosno in serčno stopamo na pot, ki se nam ravno odpira!

Bili smo popotniki, dragi součenci! Sijala nam je rumena zarja prve mladosti, kar se zbudi v nas hrepenenje, in šli smo po širokem svetu, toda ne po daljnih deželah, ne po nevarnem morji, ampak hodili smo od leta do leta po učilišču, po varnem in blagovitem modriškem zavetji. Pa vendar smo gledali v krasni tej panorami neizmerno veličastvo; skozi čisto steklo lepih znanstev so odgrinjali nam se čudeži neskončnega stvarjenja.

Vidili smo čudovito bogastvo v naravi, kar obsega naša zemlja, gledali nebeške zvezde v neizmerni velikosti in razvitje človeškega roda od zibelí njegove sém do današnjega dneva. Doneli so nam slavospévi trojanskih junakov, nabirali smo cvetlice po vertu helenskem in dosegale nas so vonjave od cvetja, kar je pognalo ga med bojnim hrumom rimljanskim.

Pa bolj kot zlato zvezdišče, bolj kot svitlo solnce, razgrevala nas je premodrost in vsemogočnost Stvarnikova. Kakor smo gledali zvezde v neizmerni velikosti, tako smo v veroznanskem náuku mnogo jasniše spoznavali trojedinega Boga veličastne lastnosti, ktere nima ne čas ne večnost prilike.

Od slavnega tega potovanja ostalo nam je mnogo podob najviše lepote na vedrem dušnem obzorji, mogočno povzdigovajo mlade nam serca, ki se topijo v presladki radosti. Pa kakor v svitem solncu gledamo tudi tamne meglene pege, tako se med preobilno naše veselje mešajo tudi bridki občutki. Ločiti se od dragih součencov, končati najblažje veselice, to je grenko in sercu težavno. Toda serčnost velja, premili tovarši! Nova serčnost navdá mornarja, ko zagleda južni križ jadraje v tuje dežele. Pogum tedaj naj serca podžiga tudi nam, ker stopamo pod novo obnebejše više — možate veljave.

Radovedni smo gledali slavo dušne omike pri raznih narodih, oživila je davno že na južni, večerni strani. Kar nas iz zamišljenosti predramijo znani domači glasovi: Kakor bi Eho se spet prebudila iz terdega kamna, stopi k nam devica rajske lepote, ter z ljubeznivim in sladkim nasmehom roke podá — Vila slovenska in reče: „Stoletja že čakam rešenja, ne zanemarjaj me dalje, bistra mladina! Poglej, široke so moje planjave, al malo je cvetja, urno na delo, da pride lepša spomlad!“

Glejte, dragi součenci! to je nova pot, po kateri imamo vprihodnje hoditi, pot neutrudljive delavnosti za domovino. Slovenska domovina nas je gojila do sedaj, njene so blage besede mečile nam serca, na njej smo iz dečkov zrastle mladenči. Pa zopet nas vabi v varno in mirno svoje zavetje; pogum tedaj, le berž se njej izročimo, njena sreča bo naša sreča, njena radost naša radost in njena slava naša slava!

Solnce pa, katero nam mora na novi tej poti svetiti, je čista stanovitna ljubezen, ktera se vkljub vsem viharjem ne dá pogasiti, marveč ostane gorka in močna na veke. Kar bomo mi sadili in sejali, to bo polival Gospod, nebeški blagoslov bo rosil na pokrajne slovenske; tega si smemo svesti biti, ako bomo pošteno in možko ravnali. — Zato sedaj, ko zapuščamo učilišče, ne moremo lepšega sklepa storiti, kakor da obljubimo, da bomo zvesti in vredni sinovi svete cerkve, države avstrijske in domovine slovenske. Upam, da ni nobenega med nami, kateri ne bi storil slovesne te obljube. Storimo tako, in Slava bo zopet slovela ter resnično živel v blagostanji naše zemlje, krasna in košata bo lipa slovenska in radosten narod pod njenim zavetjem! In ker je lastno človeku, da si prizadevlje stanoviten spomin ohraniti si na zemlji, povem vam, da s pravo domorodnostjo se doseže slavna neumerljivost. Dokler bo živel narod slovenski, živele bojo tudi imena mož domoljubnih; ž njimi bomo živeli tudi mi, ako jih vredno posnemamo. Tedaj srečno na delo, krepko nam bijejo serca, trudu pa venca ne bode manjkalo. Zato bo na veke veljalo nam geslo: Kri in blago za vero, cesarja in domovino!

Svesti si tako veličastnega poklica stopimo radostno na novo pot, ter večno zvesti ostanemo premili nam domovini. Ljubili jo bomo, naj ostanemo v njenem krilu, ali naj nas pripelje osoda na tuje, slo-

venska zemlja in slovenskega naroda jezik bode nam vedno najdražji zaklad!

S tem velikodušnim sklepom tedaj se poslovimo od preblagih let, ktere smo preživeli v slavnem učilišču bele Ljubljane. Zlati ta čas nam ostane kot sladki spomin na prijetne dneve mladostne zarje, gledali ga bomo potem, ko zvezda sama že davno zgine v nevidne daljave. Spominu sladkost bo čas, Vi pa, prečastiti gospodje učeniki! bote mu žarna bliščoba. S težkim sercom jemljemo danes slovó od Vas, preblagi gospodje! ker Vi ste se trudili za nas z ljubeznjivim poterpljenjem do zadnjega dneva, Vi ste darovali vse ure trudapolnega poklica naši sreči, ter nam razgrinjali krasni razgled na večletni poti. Za tolikanj blago djanje bomo Vam večno hvaležni, k slovesu pa kličemo globoko iz hvale vročega serca: Neumerljiva Vam hvala, Bog Vas obvaruj!

Najvišo hvalo in slavo pa dajamo Tebi, dobrotljivi Bog! ki si nas ljubeznjivo vodil po blagi poti svete previdnosti svoje. Pri Tebi je zmaga in mir, Ti ljudstva povzdigaš do slave; ponižno Te prosimo, vodi nas milostljivo po poti, ktero bomo hodili, do sreče in pravega blagostanja!

Hvala preserčna tudi Tebi, veličastni junaški vladar! ki poleg neizmernih vladarskih skerbí velikodušno pospešaš omike in vede. Bog Ti dodeli modrost, da osrečiš zročene ti narode, da bo Avstrija, čudo Božje v Evropi, slovela tudi vprihodnje in vedno slavila pravičnega in vernega cesarja Franca Jožefa I.!

Zahvala zadnjič vsem tistim, kteri so počastili današnjo svečanost, visokim cerkvenim in deželskim gospodom, iskrenim prijatlom šolske mladine.

Sedaj pa še zadnjo besedo v slovó:

Obvaruj Bog vas, ljubeznjive leta,
Mladostne zarje mili rajski kras,
Pomladi vaše cvet mi sad obeta,
Ki nezvenljiv ostane večni čas.
Obvaruj Bog vas, blagovitost vaša
Naj srečo, radost vedno mi donaša!

Ostani zdrava, mi Ljubljana bela,
Slovenske domovine krasni bliš,
Ki v varnem si zavetji me imela;
Želim ti, kar si blagega želiš,
Naj radostni glasovi ti donijo,
In sreče zvezde jasno ti govorijo!

Vi griči, trate s cvetjem nasajene,
Ob mestu ravno polje krog in krog,
Steze v prostih urah zaželjene,
Tud vam veljá: Obvaruj zdaj vas Bog!
Na vek naj vam rosi nebeška mana,
Da srečna v sredi vaši bo Ljubljana!

In vi tovarši, zdravi! — Radovali
Smo skupaj se v ljubezni mnogo let.
Dan sije, zginil jutra svit je zali,
Pogumni se razidemo med svet.
Iz srca kličem vam med sjajnim krogom:
Hodite radostni in srečni, z Bogom! —

* Iz Celovca. „Kdor čaka, pričaka“ pravimo Slovenci. Čakali smo dolgo in pričakovali smo težko imenitno knjigo, ki nam jo je obljubil napraviti slavni in iskreni domorodec dr. J. R. Razlag nekdanj v Gradcu, sedaj pa odvetnik ali notar v Brežcah na Štajerskem. Dospel nam je v roke „Slovenski pravnik“ in dobi se pri vseh knjigarjih v Celovcu po 1 fl. Poslušajte, kaj obsega „Slov. Pravnik“:

Postave zastran rabe slovenskega jezika. Predgovor. Nekatere pravniške besede. Razredba oblastnij. Davščinska postava, Lestvica II. za navadne pisma. Preobračanje ene veljavščine v drugo. Zajemna pogodba. Obrestni preračuni. Zajemno (dolžno) pismo brez zastave. Zajemno (dolžno) pismo v srebernem dnarju. Zajemno dolžno pismo črez zrnje. Zajemno (dolžno) pismo v državnih dolžnih pismih. Zajemno (dolžno) pismo za vkupno sirotinsko dnarnico. Odstopno pismo za vkupno sirotinsko dnarnico. Prošnja za predznambo zajemnega pisma. Izrečenje za opravičenje predznambe. Prošnja za vknjižbo tega izrečenja. Zajemno (dolžno) pismo navadno s stojno zastavo. Prošnja za vknjižbo navadnega zajemnega pisma. Davkarski plačilni nalog. Odstopno pismo (navadna cesija). Prošnja za vknjižbo odstopnega pisma. Prisodba kake terjatve. Prošnja za vknjižbo prisojila. Plačilno pismo ali pobotnica. Izknjižbena pobotnica. Prošnja za izknjižbo. Kupna pogodba na rešilo. Prepodajna pogodba na rešilo. Prepodajna pogodba. Prošnja za vknjižbo prepodajne pogodbe. Prisojilo nepremikljive reči. Prošnja za vknjižbo takega prisojila. Ženitni dogovori in dedinska pogodba. Prošnja za poterjenje ženitnih dogovorov. Prošnja za vknjižbo teh. Pogodba zastran dosmrtnih prihodkov. Prošnja za vknjižbo takih. Menjično pravstvo. Lestvica I. (za menjice). Menjična postava. Poglavitni zapopadki od

menjištva. Menjična pravda. Sodnije pristojne za menjične tožbe. Prošnja za predznambo menjice. Menjična oblika. Menjični protest. Prošnja za menjopravni plačilni nalog. Prošnja za izvršbo I. in II. stopinje. Rubežni in cenitni zapisnik. Prošnja za izvršbo III. stopinje. Dražbeni zapisnik. Naznanilo zastran vložbe dražbenega skupila. Prošnja za izvršbeno prisodbo in izročitev dražbenega skupila. Prejemni list za položnijo. Pooblastilo. Oblika prisege.

Jezik, v katerem je pisana knjiga, je prav lep, blagoglasen in, kolikor je to v uredskih spisih mogoče, lahko razumljiv, da ga bo umel tudi prosti kmet, če mu je znan dotični predmet; reči bi celó utegnili, da je marsiktera reč jasnejša v slovenščini kakor v nemščini, ker se ne rabi toliko tujih, prostemu kmetu nerazumljivih izrazov. Natis je prav lep in čist, cena (1 gld.) nizka; čist prihodek pa je namenjen jugoslavenski akademiji v Zagrebu. Slovenci! sezite vsi po tej zlata vredni knjigi, da bo vam vodnica in svetovavka v vseh prepirnih in neprepirnih rečeh.

* Iz Maribora. \$. Dobro voljo smo radi, pojemo radi, alj dopisovati nam preseda. „Slovenski Prijatelj“ in „Stimmen aus Inner-österreich“ vesta oba dopovedavati od tega, kako nas merzi pero v roko jemati. Pa danes naj bo, veliko veselje me naganja in ne pusti mi mirú. Obhajali smo 3. avgusta obletnico, kar je čitavnica naša stopila v življenje. Res vesel dan je bil, vesel za nas Štajarce, pa sploh za Slovence vse. Snidlo se je Slavjanov gotovo okoli 600 iz vseh slovenskih pokrajin, tudi Horvatov je prišlo obilno. 3. avgusta ob desetih je pel stolni korar in fajmošter Kostanjovec v cerkvi sv. Alojzja veliko mašo, pri kateri so se pele slovenske pesmi. Ob eni smo se snidili v Maherjevi prostorni sobani; jedli smo in pili in klicali „živio“ vsem pričujočim gostom. Zvečer ob 7½ se je začela beseda. Sobana je bila okusno olepšana, slavjanske in avstrijske bandera so ferfrale, in vse po sobani je bilo tako napravljano, da si povsod vidil slavjanske barve: belo, rudečo in modro. Tudi naša mestna muzika se je dobro obnašala, prav lepo je nadelovala slavjanske pesmi in viže.

Najprej se je oglasil predstojnik naše Čitavnice g. dr. Sernec in govoril kratko pa krepko besedo. Za njim so govorili dr. Bleiweis, dr. Toman, fajmošter Terstenjak in še drugi, izmed katerih imenujemo samo prostega kmeta, pa iskrenega domorodca in izverstnega govornika g. Bizjaka iz Teharske fare.

Pesmi so se pele sledeče: „Naprej“, „Savica“, „Mar i bor“, „ali smem Slovenec biti?“, „kje so moje rožice“, „Zvezda“, „Strunam“

„Hej Slovani“. Zraven teh so se pele še tudi druge pesmi, in vse izverstno, da hvale ni bilo konca ne kraja. Tako je šlo vse prav dobro in veselo, vse je bilo židane volje, — kar se okoli polnoči pod okni zasliši tista znana pesem: „Wo ist des deutschen Vaterland“. Hotli so prenapetneži nas Slovence dražiti; bolelo nas je res, pa vendar jezo smo premagali, ostali smo mirni in pokojni. Naj pojó Nemci svoje pesmi, kjer se jim zljubi, pa le to ni lepo in bratovsko, da nas žaliti in dražiti hočejo. O binkoštih je imel nemški „Liedertafel“ svojo veselico na bližnjem otoku „Felberinsel“, ni jih motila živa duša, — danes smo se mi veselili, glej, kaj počenjajo — ni dostojno za omikane Nemce, da so hotli motiti in dražiti nas. Prašamo: kje je omika in ljubezen? Naša veselica se vendar ni pretergala, veseli smo bili, da so že tudi petelini peli.

Škoda, da naš presvitli vladika niso bili zraven, hodili so in še hodijo po škofiji in opravljajo opravila svoje. Hitro so nasprotniki naši glas zagnali, da so škof Slomšek dobili od zgoraj ukaz, naj se podajo iz Maribora, da ne bo jih pri besedi; samo gerda, nam sovražna laž! To je spet nova priča, da je Čitavnica naša marsikomu hud tern v peti. Slovenščina pa vendar le napreduje, dobivlja več in več prijatlov, duh slovenski živo klije. Alj ste vidili jih, poštene slovenske kmetiške ljudi, tudi v njih se oživlja žila slovenska. Zatoraj naša Čitavnica živila!

Družba sv. Mohora.

Pričakovali smo, da bojo družbine bukve družnikom hitro in redno v roke dohajali. Pa žalibog! ni taka, tožbe se slišijo od več strani. Visokočastiti gospodje dekanji, ki so razpošiljanje družbinih knjig iz golj ljubezni in dobrote blagovoljno sprejeli, menda imenikov svojih družnikov niso si oskerbeli, mi pa imenika poslanim njim knjigam pridjali nismo; zatoraj gg. ne vedó kam ž njimi. Po naših mislih bo se ta sitna reč tako le naj ložej in naj bolje zravнала:

1. Naj čč. gg. dekanji to res sitno opravilo iz ljubezni do naše lepe in koristne družbe blagovoljno prevzamejo in poslane plan-kete razpošljejo. Kakor hitro družba bolj k moči pride, bo poštino ona plačevala; za sedaj naj družniki čč. gg. dekanom stroške povračajo.

2. Poslali bomo vsem dekanijam in bogoslovskim semeniščem d v o j e planket; naj se obe planketi pošljete po farah, da se vsak družnik dvakrat zapiše; ena planketa se potem naj pošlje v Celovec, druga naj pa se hrani pri dekaniji, da se hitro najdejo imena družnikov, katerim je treba poslane družbine knjige izročiti. Ravno taka naj se godi po bogoslovskih semeniščih.
3. Ako bi se pa družbene bukve po kateri dekaniji, iz katerega koli vzroka razpošiljati ne mogle alj ne hotle, naj se kak drug domorodec — bodi si duhovnik ali svetovnik — pri nas oglasi, da mu dvoje planket za vpisovanje družnikov pošljemo.
4. Pošiljanje družbenih knjig po pošti za enega alj dva družnika napravlja nam veliko dela, družnikom pa veliko stroškov; zato — raj prosimo, naj se godi vse razpošiljanje po dekanijah!

Častiti gospodi domorodci! Imejmo poterpjenja, podpirajmo in pomagajmo vsak po svoji moči — in vse pojde!

Duhovske zadeve.

* Kerška škofija. Č. g. Kahn Juri je dobil faro Zeberdce. Č. g. Potočnik Ludw. pa faro Dobrič. — Za provizorja gresta čč. gg. Kalt Kašper v Višprije in Valjavec Jožef k sv. Duhu poleg Belaka. — Prestavljeni so sledeči čč. gg. kaplani: Simoner Miha v Zavodje, Rieder Jan. v Požarnico, Volkert Jož. na Muto, Blasi Janez v Šmartno blizo Belaka, Sket Jož. v Greifenburg, Wautišar Luka v Kotmaroves, in Kulnik Tomaž v Dolnidravberg. — Čč. gg. novomešniki grejo za kaplane: Cirus Karl k sv. Hemi, Blaas Jožef v Radle, Eržnik v Tinje, Globočnik Janez v št. Marjeto in Zablatnik Jan. v št. Jakob v Rožu. — Umerla sta čč. gg. Breitensteiner Sebastian, fajmošter in Oče Celestin Held, benediktinar. R. I. P.!

* Goriška nadškofija. Č. g. Veliscig Anton, bivši kooperator v št. Petru pri Soči, je postal korvikar in kurat v veliki cerkvi v Gorici. — Umerl je č. g. Čargo Jožef, kaplan v Kanali. R. I. P.!

* Ljubljanska škofija. Č. g. Kapus je dobil farno namestnijo Peče. Č. g. Marolt Jakob faro Trnjaško in Humar Juri duhovnijo Čermošniško. — Umerli so čč. gg. Grabnar Juri, alojzijanski vodja, Blaznik Blaž, fajmošter v Naklem in Stenko Juri na sv. Planini. R. I. P.!